

Základní škola a mateřská škola
Načeradec, příspěvková organizace

Minimální preventivní program
rizikových chování
pro základní školu

ŠKOLNÍ ROK 2023/2024

Ředitelka školy : Ing. Bc. Jana Beránková
Zpracovala : Mgr. Marie Fišerová

Název školy: Základní škola a mateřská škola Načeradec, příspěvková organizace

Adresa školy : Lhotecká 270, 257 08 Načeradec

Telefon : 317 852135, 733 322 943

E-mail: zs@zsnaceradec.cz

Webové stránky : www.zsnaceradec.cz

Ředitelka školy : Ing. Bc. Jana Beránková

Zástupce ředitele školy : Ing. Bc. Pavel Jakubův

Výchovný poradce: Mgr. Jana Svobodová

Metodik prevence : Mgr. Marie Fišerová

Obsah

Úvod	3
Charakteristika školy	3
Evaluace MPP 2022/2023	4
Preventivní program na šk. rok 2023/2024	15
Zmapování současné situace ve škole	15
Cíle	15
Postupy, opatření a aktivity k dosažení cílů (práce pedagogů, spolupráce s rodiči)	16
Programy preventivních aktivit pro žáky	
1. Informace o činnosti ŠMP a možnosti pomoci	17
2. Preventivní aktivity realizované školou	17
3. Dlouhodobé preventivní aktivity	18
4. Jednorázové aktivity	19
5. Preventivní aktivity realizované externími spolupracovníky či organizacemi	19
6. Ostatní akce	19
7. Volnočasové aktivity	19
Řešení přestupků (školní řád, krizový plán, sankční řád)	20
Krizový plán – strategie vyšetřování	24
Program proti šikanování, kyberšikana	27
Postup řešení šikany	32
Školní poradenské pracoviště	35
Spolupráce školy s okolím	40
Seznam platné školské legislativy	40
Seznam dostupné odborné a metodické literatury, videotéka, web stránky, časopis	42
Seznam organizací zabývajících se primární prevencí	43
Závěr MPP pro ZŠ	44
Preventivní program MŠ 2023/24 + zhodnocení 2022/23	45

Úvod

Preventivní program vychází z programů předcházejících let a současné situace. Navazuje na ně, pokračuje v nich a nově reaguje na aktuální možnosti a potřeby školy. Je sestaven podle Metodického pokynu ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č. j. MSMT-21149/2016 a dle Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č.j.: 21291/2010-28 MŠMT, který nahrazuje stávající Metodický pokyn č.j.: 20 006/2007-51. Důležitou součástí Metodického doporučení je praktický návod pro školy „Co dělat, když“, který obsahuje velice detailní a současně praktické doporučení ředitelům škol a školním metodikům prevence, jak se zachovat při výskytu určitého rizikového chování ve školách. Jedná se o metodické doporučení. Dalším důležitým legislativním zákonem je Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních č. 197/2016Sb novelizující vyhlášku č.72/2005Sb.

Preventivní program je určen pro žáky, jejich rodiče, pedagogické i nepedagogické pracovníky školy, širokou veřejnost.

Nadále zůstává základním principem naší preventivní strategie osvojování zdravého životního stylu, využívání volnočasových aktivit a rozvoj základních sociálních dovedností, které vedou žáky k odmítání všech druhů rizikového chování, projevů agresivity a porušování zákona.

Charakteristika školy

Naše škola patří mezi malé venkovské školy. V letošním školním roce máme 90 žáků. V loňském školním roce jsme měli 99 žáků. V letošním školním roce ve škole působí 19 pedagogických pracovníků. Žáci se vyučují v 9 kmenových třídách, v 10 odborných pracovnách – F+CH, Vv+Hv, 2x pracovna počítačů, cvičná kuchyň, školní dílna, žákovská knihovna a přírodovědná laboratoř, venkovní učebna na školních pozemcích. Dále má škola v budově vlastní tělocvičnu se zázemím a školní jídelnu. Pečujeme o školní pozemek, který je vzdálen 200 m od budovy. Máme možnost využívat hřiště se sportovním vybavením, prostory zámeckého parku naproti škole. Vybavení školy, školní družiny i školní jídelny je průběžně modernizováno. Škola má bezbariérový přístup, v budově školy sídlí ordinace lékařů a pošta. Na 1. i 2. stupni vyučujeme podle ŠVP Cesta k poznání. V rámci daného vzdělávacího programu je žákům vedle povinných předmětů předkládána od 6. ročníku nabídka volitelných předmětů. Žáci a pedagogové mají přístup na internet. S platností od 1. 9. 2016 poskytuje škola rodičům a žákům služby školního poradenského pracoviště (viz. koncepce ŠPP – str. 35).

Evaluace (Hodnocení MPP 2022/2023)

Školní rok 2022/2023 byl především ve znamení na dbání na bezpečnost žáků (jejich chování, zdravotních následků, v kyberprostoru) a kladení důrazu na tvorbu správných postojů v rizikových situacích.

Ve školním roce 2022/2023 byl Minimální preventivní program (dále jen MPP) zaměřen na tyto **hlavní dlouhodobé cíle:**

Hlavní dlouhodobý cíl:

Hlavními dlouhodobými cíli bylo dbát na vzájemné vztahy mezi žáky, ale také vztahy na rovině žák – učitel. Celkově bude na žácích vyžadováno a sledováno

- Vyžadování a dbání na dodržování pravidel definovaných ve Školním řádu.
- správná životospráva žáků (strava, denní režim, životní styl).
- budování jasného postoje v případě rizikových situací, eliminovat rizikové chování a jednání.

Zde jsou konkrétní dlouhodobé cíle:

- předcházet šikaně, dbát na dodržování pravidel slušného chování, morálních zásad
- vychovávat ke zdravému životnímu stylu
- zapojovat rodiče do života školy
- DVPP zaměřit i na prevenci rizikového chování a doplnění kvalifikace pedagogů v této oblasti (webináře, workshopy, semináře, přednášky, dostupnost materiálů a informací)
- účinnou prevencí a dobrou spoluprací s rodiči předcházet vzniku neomluvené absence
- soustředit se na řešení kázeňských přestupků žáků, neprodleně tyto řešit
- efektivně využívat čas třídnických hodin, zvážit jejich případné zařazení do ŠVP

Zhodnocení

Nebyl řešen žádný závažný případ, který by se týkal šikany. Včas byla zahájena potřebná jednání se žákem, případně jednání se žákem a rodiči či práce se třídou. Systematickým kontrolováním absence se předcházelo vysokému počtu absence, natož vysoké neomluvené absence. V okamžiku výskytu závadového jevu se podnikaly potřebné možné a dostupné kroky. Třídnické hodiny se konaly 1x měsíčně, nejsou zařazeny do ŠVP.

Specifické krátkodobé cíle

- zaměřit se na možné dopady distanční výuky a podporovat vzájemnou pomoc mezi jednotlivci i třídami
- eliminovat výskyt agresivních projevů některých žáků vůči spolužákům
- zaměřit se na problematiku kouření
- seznamovat s pravidly bezpečného chování v kyberprostoru
- pěstovat a důsledně vyžadovat zásady slušného chování
- cvičit sebeovládání a umění zapojit se v kolektivu a v něm obstát
- nabídnout dětem možnosti práce v kroužcích, efektivní využití volného času
- stabilizovat vztahy škola – rodina, učitel – žák

Zhodnocení:

Aktivity se zaměřily na třídní kolektiv (třídnické hodiny, programy pro třídu v ekocentru, třídní výlety, den s třídním učitelem,..). 1 x měsíčně se scházela žákovská samospráva. Zde byly žáky navrhovány možnosti pro další aktivity, zlepšení prostředí, případně se řešily další podněty. Fungoval patronát mezi 9. a 1. třídou a přípravný patronát mezi 8. třídou a předškoláky z MŠ. Ke stabilizaci vztahu škola – rodina, učitel – žák výrazně napomohl Den otevřených dveří, příprava adventních trhů či velikonoční besídky.

Další cíle

- v rámci možností vytvoření dostatečného zázemí k trávení volného času v prostorách školy
- vytváření pozitivního klimatu školy
- účast všech pedagogických pracovníků na realizaci MPP
- spolupráce s rodiči
- spolupráce s odborníky z PPP, lékaři, Policií ČR, Odborem sociálních věcí, centrem Magdaléna, popř. s jinými pověřenými osobami
- zapojení žáků do preventivních aktivit
- dobrá informovanost všech žáků v oblasti rizikového chování
- systematická výchova ke zdravému životnímu stylu

Zhodnocení:

Žáci v rámci možností využívali školní klub a školní družinu, kroužky. Stále jsme spolupracovali a byli v kontaktu s rodiči, v případě potřeby s PPP, Ospod.

Ve školním roce – 2022/2023 byly řešeny tyto případy:

Selektivní prevence – práce s konkrétními jevy, žáky:

- nevhodné chování ke spolužákům
- nevhodné chování ke spolužákům a pedagogům
- Podezření na šikanu
- bezpečnost v kyberprostoru

K jednání byl využíván formulář jednání s žákem, popřípadě jednání s žákem a rodiči.

Cílové skupiny

Do MPP byli zapojeni všichni žáci školy na I. i II. stupni.

Organizace MPP

Metodik prevence: Mgr. Marie Fišerová

konzultační hodiny: pro žáky – čtvrtek 11:10 – 11:55

pro rodiče – středa 11:10 – 11:55

- poradna na e-mailové adrese: marie.fiserova@zsnaceradec.cz

- schránka důvěry
- metodické materiály (propagační materiály, odborná literatura) k realizaci MPP k dispozici v kabinetě metodika prevence na 2. stupni
- nástěnka žákovské samosprávy - přízemí
- nástěnka ŠPP – metodika prevence + výchovného poradce - přízemí

Metodické materiály byly zveřejněny na nástěnce ŠPP, dále také na webu školy. Efektivně byly využity pracovní sešity projektu EuDap-2 pro žáky 6. tř. a Kočičí zahrada pro 1.- 4.tř. Tyto materiály lze hodnotit jako dobrou učební pomůcku, včetně metodiky. Schránka důvěry v letošním školním roce nebyla využita.

Způsoby realizace MPP:

žákovská samospráva, besedy, semináře, krátkodobé i dlouhodobé projekty, skupinová práce, třídní schůzky, diskuze, školní výlety, individuální konzultace, nástěnky, třídnické hodiny

MPP v jednotlivých předmětech

Preventivní výchova byla vhodnou formou začleněna do jednotlivých předmětů na I. i II. stupni (zejména do hodin výchovy k občanství, výchovy ke zdraví, přírodopisu, prvouky, přírodovědy, tělesné výchovy,...). Pro žáky integrované na škole (PO3) je přihlédnuto k jejich schopnostem a dovednostem, psychohygieně předmětu, učivo je redukováno.

Zařazení témat rizikového chování a programu EU-DAP-Unplugged do plánů

Tento program je plněn ve všech předmětech, ale jako stěžejní považujeme tyto vzdělávací oblasti:

- **Člověk a jeho svět oblast vymezena pro 1. stupeň**, klíčovou je tematická oblast Člověk a jeho zdraví
- **Člověk a zdraví**, obsahuje dvě zásadní tematické oblasti Výchova ke zdraví (pro 2. stupeň) a Tělesná výchova (pro 1. a 2. stupeň), z hlediska prevence se věnuje významu pohybu, zdraví, bezpečnosti apod.) viz. ŠVP naší ZŠ - tabulky předmětů

Ročník	Předmět	Téma	Termín
1.	<i>Prvouka</i>	Jsem školák – riziková místa a situace Místo, kde žijeme – obec Osvojování forem vhodného chování Osobní bezpečí – komunikace s neznámými osobami Bezpečná cesta do školy Člověk a zdraví	září říjen říjen únor
2.	<i>Český jazyk a literatura</i>	Vztahy mezi lidmi	Září, prosinec únor, březen
	<i>Prvouka</i>	Jsem školák – osobní bezpečí, riziková místa, situace Moje rodina Zdravý životní styl Práce a volný čas Chování lidí, komunikace, poznávání lidí	září listopad leden únor březen březen
3.	<i>Český jazyk</i>	Lidé kolem nás Naše rodina Kdo jsem	září říjen duben
	<i>Anglický jazyk</i>	Haló, kdo je to Rodina, moji přátelé	září, říjen listopad, prosinec
	<i>Prvouka</i>	Místo, kde žijeme, domov, rodina, škola Chování lidí Práce a volný čas Pečujeme o své zdraví – riziková místa, situace, komunikace s neznámými lidmi, pohyb a zdraví	září prosinec červen
4.	<i>Český jazyk</i>	Moji kamarádi Haló, kdo je tam? Sportu zdar!	říjen leden leden
	<i>Anglický jazyk</i>	Přivítání spolužáků Výchova ke zdraví a hygiena Záliby, koníčky spolužáků	září prosinec prosinec
	<i>Přírodověda</i>	Člověk a jeho zdraví – partnerství, základy sex.výchovy Člověk a jeho zdraví – Péče o zdraví, odpovědnost za své zdraví	duben květen

	Vlastivěda	Domov a rodina – cesta do školy, rizikové situace Funkce rodiny, role členů rodiny Chování lidí- vlastnosti lidí, národnostní menšiny – rizikové chování, předcházení konfliktů	Září
5.	Český jazyk	Seznamte se – jak je to v životě – zdvořilost, základní komunikace	březen
	Anglický jazyk	Já a moje zájmy Kdo je kdo Vztahy k jiným národům	září říjen
	Přírodověda	Chráníme si zdraví – odmítání návyk. látek, gamblerství Osobní bezpečí – šikana, sexuální zneužívání, brutalita Zařízení sloužící k příjmu informací – nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických medií	květen květen červen
	Vlastivěda	Základní lidská práva a práva dítěte Práva a povinnosti žáků školy Protiprávní jednání	říjen říjen
6.	Anglický jazyk	Čas na změnu – denní aktivity Moje rodina – členové, vyjádření vztahů Volný čas	únor březen červen
	Informatika	Zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s dlouhodobým užíváním internetu Základní způsoby komunikace – riziko kyberšikany	listopad prosinec
	Výchova k občanství	Naše škola – život ve škole Práva a povinnosti žáků Význam a činnost žákovské samosprávy Společná pravidla a normy Naše obec Kulturní hodnoty a tradice Prostředky masové komunikace – nebezpečí zneužití Rovné postavení mužů a žen Lidská solidarita	září říjen leden únor červen

		Pomoc lidem v nouzi Potřební lidé ve společnosti	
	<i>Tělesná výchova</i>	Komunikace v TV, význam pohybu pro zdraví	Září
7.	<i>Přírodopis</i>	Přádné rostliny (konopí) Olejniny (mák)	Září
	<i>Tělesná výchova</i>	Komunikace v tv, význam pohybu pro zdraví	září
	<i>Anglický jazyk</i>	Kroužky, volný čas Film,kultura Rodina	Září Březen
	<i>Německý jazyk</i>	Moje rodina a já	březen,duben
	<i>Výchova k občanství</i>	Projevy chování Mezilidská komunikace Konflikty v mezilidských vztazích Problémy lidské nesnášenlivosti Zásady lidského soužití Základní lidská práva Práva dítěte Šikana, diskriminace	Září listopad prosinec prosinec únor únor březen
	<i>Český jazyk a literatura</i>	Můj kamarád Práce s internetem	únor květen
	<i>Přírodopis</i>	Využívání potravy- poruchy příjmu potravy Pohlavní choroby – prevence Zdraví, nemoci	prosinec květen červen
8.	<i>Výchova k občanství</i>	Vnitřní svět člověka Vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe a druhých Systém osobních hodnot Sebehodnocení Stereotypy v posuzování druhých lidí Sociální dialog jeho význam	září říjen říjen březen
	<i>Výchova ke zdraví</i>	Já a lidé kolem mě – vztah k druhým lidem Rozumíme sami sobě Pohled do zrcadla – sebepoznání, zdravé a vyrovnané sebepojetí Osobnost – utváření vlastní identity,	Září Říjen

		<p>hledání ideálu</p> <p>Stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich realizaci</p> <p>Zaujímání hodnotných postojů a dovedností pro řešení problémů</p> <p>Seberegulace a sebeorganizace činností a chování</p> <p>Člověk v sociálních vztazích</p> <p>Mezilidské vztahy, komunikace</p> <p>Chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání</p> <p>Asertivní komunikace</p> <p>Dopad vlastního jednání</p> <p>Podpora zdraví a její formy, odpovědnost jedince za zdraví</p> <p>Drogy kolem nás, závislost, jak se ubránit, jak pomoci</p> <p>Podpora zdravého životního stylu</p> <p>Nežádoucí způsoby výživy, poruchy příjmu potravy</p> <p>Nebezpečný internet</p> <p>Projevy násilí – šikana, zneužívání, sexuální kriminalita</p> <p>Reklamní vlivy, působení sekt</p> <p>Lidská sexualita – poruchy sexuální identity, přenosné pohlavní choroby, AIDS</p> <p>Bezpečné prostředí ve škole, Bezpečnost v dopravě</p>	<p>listopad</p> <p>prosinec</p> <p>leden</p> <p>únor</p> <p>duben</p> <p>květen</p> <p>červen</p>
	Anglický jazyk	Sport, volnočasové aktivity	září
	Přírodopis	člověk – zdraví, nemoc, zdravý životní styl	červen
	Německý jazyk	Já a moji přátelé	březen
	Český jazyk a literatura	<p>Charakter člověka, mezilidské vztahy, násilí, šikana</p> <p>Domov – vztahy v rodině, soužití více generací</p> <p>Volba životního partnera</p> <p>Zodpovědnost rodičů za dítě</p> <p>Osobní bezpečí</p>	<p>listopad</p> <p>prosinec</p> <p>květen</p> <p>červen</p>
9.	Výchova k občanství	<p>Osobní rozvoj</p> <p>Životní plány a cíle</p> <p>Životní perspektiva</p>	září

		Adaptace na životní změny, sebezměna Význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně Trestní postižitelnost	říjen červen říjen
	Chemie	Chemie ochráncem úrody – pesticidy, insekticidy Chemie a zdraví člověka – léčiva, návykové látky, drogy Chemie, životní prostředí a ochrana přírody – rizika Ochrana člověka při ohrožení zdraví a života – mimořádné události – havárie, úniky	květen květen červen
	Zeměpis	Lidské rasy, národy Náboženství ve světě Struktura obyvatelstva	Září
	Výchova ke zdraví	Sexuální dospívání a reprodukční Sexualita jako součást formování osobnosti, formy sexuálního zneužívání dětí, prostituce, pornografie Skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita a kriminalita mládeže, komunikace se službami odborné pomoci Trestní odpovědnost mladistvých Bezpečné chování a komunikace Šikana, projevy násilí, Dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví Auto-destruktivní závislosti Ochrana člověka za mimořádných událostí Mezilidské vztahy, komunikace a kooperace Sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace činností a chování	září listopad prosinec leden únor březen květen červen
	Tělesná výchova	Komunikace v TV, význam pohybu pro zdraví	září
	Pracovní výchova	Digitální technologie a jejich zneužití	září, říjen

	Anglický jazyk	Poznávání lidí Jazyky, národnosti Dotazník – Jaký jsem? Můj nejlepší kamarád Mladí lidé dnes Ambice, přání Moje rodina	Září říjen prosinec prosinec

PROJEKT EU - DAP Unplugged

Předmět: Výchova k občanství

Ročník: 6.

Učebnice: Pracovní sešit Unplugged

Měsíc:	Tematický celek	Poznámky:
Září	Zahájení programu Unplugged (1. lekce)	1 h
Říjen	Chceš patřit do skupiny (2. lekce)	1 h
Listopad	Poznej mýty a fakta o alkoholu (3. lekce)	1 h
Prosinec	Je to čemu věříš podloženo fakty (4. lekce)	1 h
Leden	Poznej mýta fakta o kouření (5. lekce)	1 h
Únor	Neboj se projevit (6. lekce) Uč se hájit své názory (7. lekce)	2 h
Březen	Hvězda večírku (8. lekce) Poznej mýty a fakta o nelegálních drogách (9. lekce)	2 h
Duben	Dovednosti pro zvládnání obtížných situací (10. lekce)	1 h
Květen	Rozhodování a řešení problémů (11. lekce)	1 h
Červen	Drž se svého cíle (Evaluace) (12. lekce)	2 h

Uskutečněné akce MPP a jejich hodnocení

- **Výchovná komise** – řešení problémových žáků – TU, výchovná poradkyně, metodik případně další vyučující
7. tř. – 14 schůzek
Využíván formulář jednání s žákem, popřípadě jednání s žákem a rodiči.
- **Třídnické hodiny** – v rámci on-line výuky, během prezenční výuky 1. čtvrtek v měsíci, zápis v TK.

Akce MPP

Beseda s profesionálními hasiči Vlašim (2x 2. a 6.tř.)

Beseda s Policií – 1. i 2. stupeň

Beseda Banal fatal – prevence úrazů

Dlouhodobé projekty:

- *EU – DAP Unplugged* - žáci 6. tř.
- **Patronát 9. třídy** nad prvňáčky
- **Patronát 8. třídy** nad předškoláky
- Projekt *Kočíčí zahrada* – žáci 1.- 4.tř.

Vzdělávání a akce pro metodiky:

Vzdělávání

10.+12.10. – „Možnosti a limity pedagoga při podpoře žáků v psychické krizi/s duševním onemocněním“ – VISK – realizátor Fokus

25.10. – Madio – Třídním učitelem v klidu – supervize

21.10. – Dokumentace školního metodika prevence – VISK - PhDr. Mgr. Eva Burdová, MBA

12.5. – VISK - Právní náležitosti v oblasti rizikového chování dětí a mládeže

3 x setkání metodiků prevence okresu Benešov

Supervize MAS

Činnost žakovské samosprávy

Žakovská samospráva byla zvolena. Schůzky se konaly 1 x měsíčně.

Využití volného času žáků

V rámci možností nabídky školy se děti účastnily kroužků, které školy nabízela.

Spolupráce s rodiči

Učitelé byli s rodiči v kontaktu (telefonicky, on-line). Řešeny byly především problémy chování, nedostatečné přípravy na výuku.

Spolupráce s jinými institucemi

Nadále pokračovala vynikající spolupráce s okresní a krajskou koordinátorkou preventistů. Byly zasílány potřebné informace, materiály. Poskytovaly nabídky webinářů, případně seminářů. Byly svolávány schůzky metodiků na okrese.

Vyhodnocení akcí:

Během distanční výuky pedagogové dbali především na co nejvíce individualizovaný přístup k žákům v rámci možností. Udržovali kontakt s rodiči, včas se snažili řešit případné problémy.

Závěr hodnocení:

Hlavní cíle vytyčené MPP se během školního roku 2022/2023 podařilo splnit. Tyto cíle byly plněny především intenzivní průběžnou prací s žáky v hodinách. Dále byla podstatná jednání a spolupráce s rodiči. Nadále budeme pokračovat v systematickém působení na žáky, práci s nimi, a to především v případě zaznamenání možností či sklonů k rizikovému chování.

Nadále budeme upevňovat a posilovat a posilovat dovednosti v tvorbě postojů a znalostí v oblasti prevence. Stejně tak chceme pokračovat ve spolupráci školy s rodiči a širší veřejností. Opět se zaměříme na propagaci práce školy v tisku, v místních novinách, mezi rodičovskou veřejností. Cíleně se zaměříme na skupinu rodičů dětí předškolního věku (Den otevřených dveří, návštěva vyučovacích hodin). Více se zaměříme na otevřenost školy vůči rodičům (akce, otevřené hodiny..)

Metodik prevence spolupracoval s okresním metodikem, PPP. Průběžně se vzdělává na akcích pořádaných KÚ Středočeského kraje, dle nabídky i jiné semináře – 6 setkání preventistů okresu. Také se spolupodílí na vyplnění a odeslání hodnotícího dotazníku na KÚ Středočeského kraje, odbor primární prevence.

Prevence se stala samozřejmou součástí všech tematických plánů jednotlivých předmětů a stejně se také dotýká i mimoškolních aktivit žáků.

Co se týče případů verbálního či fyzického napadání, bylo uskutečněno nápravné opatření ve formě schůzek s žáky daných tříd – metodik prevence, výchovná poradkyně i třídní učitelka prováděly s žáky sezení v komunikativním kruhu a používaly i různé hry na urovnání vztahů ve třídě. Významnou měrou ke zlepšení vztahů ve třídách přispěly i třídnické hodiny konané 1 x měsíčně podle možností rozvrhu dané třídy. V těchto hodinách metodička využívala

dovedností a poznatků získaných na seminářích Třídnické hodiny aneb Kuchařka na prevenci. Díky tomu došlo ke zlepšení vztahů mezi dětmi ve třídě. Všechny případy týkající se rizikového chování jsou zapisovány do sešitu v ředitelně školy a následný postup je řešen s ředitelkou školy, s třídní učitelkou, s metodikem prevence, s výchovnou poradkyní (= školní poradenské pracoviště), jsou informováni rodiče. Velkým přínosem jsou i uskutečněné výchovné komise – schůzky 1 x měsíčně (či častěji) o chování žáků v problematických třídách. I v letošním školním roce jsme také využili formulář jednání s žákem, popřípadě jednání s žákem a rodiči.

Nadále budeme sledovat chování žáků, vztahy mezi žáky a preventivně působit v oblasti šikany, kyberšikany, verbálního napadání, kouření, vandalismu, krádeží a záškoláctví. Cílem působení v oblasti rizikového chování je dosáhnout toho, aby dítě bylo odpovědné za své chování a způsob života v míře přiměřené jeho věku. Posílit jeho duševní odolnost vůči negativním zážitkům a jevům, tak aby bylo schopné nalézt pomoc pro řešení problémů. Více bychom chtěli působit na vztahy mezi lidmi, zdravý životní styl, životosprávu, denní režim a nebezpečí kyberprostoru.

PREVENTIVNÍ PROGRAM NA ŠKOLNÍ ROK 2023/2024

Zmapování současné situace ve škole

- **sociální okolí školy:** Ke školní budově patří školní dvůr a pozemek školní zahrady, kde lze využívat i venkovní učebnu - altán. Škola využívá fotbalové hřiště s plážovým volejbalem, volejbalovým a basketbalovým hřištěm s umělým povrchem a s prolézačkami. Využíváme zámecký park naproti škole (v rámci výuky i k volnočasovým aktivitám, pro ŠD).

Cíle vyplývající ze současné situace

Hlavní dlouhodobý cíl:

Stále se chceme zaměřovat na sociální interakci mezi žáky i učiteli ve třídě, na vzájemné vztahy. V souladu s tímto cílem budeme nadále plnit i tyto cíle:

Hlavním dlouhodobým cílem je soustředit se na vzájemné vztahy mezi žáky, ale také vztahy na rovině žák – učitel. Celkově bude na žácích vyžadováno a sledováno dodržování pravidel definovaných ve Školním řádu. Dalším hlavním cílem je správná životospráva žáků (strava, denní režim, životní styl, návykové látky). Cíleně se budeme zaměřovat na budování jasných postojů v případě rizikových situací, eliminovat rizikové chování a jednání. Zde jsou konkrétní dlouhodobé cíle:

- předcházet šikaně, dbát na dodržování pravidel slušného chování, morálních zásad
- vychovávat ke zdravému životnímu stylu
- zapojovat rodiče do života školy
- DVPP zaměřit i na prevenci rizikového chování a doplnění kvalifikace pedagogů v této oblasti
- účinnou prevencí a dobrou spoluprací s rodiči předcházet vzniku neomluvené absence
- soustředit se na řešení kázeňských přestupků žáků, neprodleně tyto řešit

- efektivně využívat čas třídnických hodin

Specifické krátkodobé cíle

- **zaměřit se a** podporovat vzájemnou pomoc mezi jednotlivci i třídami
- eliminovat výskyt případných agresivních projevů
- zaměřit se na problematiku kouření, nikotinových sáčků, elektronických cigaret
- dbát na duševní a psychickou pohodu (případy sebepoškození, psychických problémů)
- seznamovat s pravidly bezpečného chování v kyberprostoru
- pěstovat a důsledně vyžadovat zásady slušného chování
- cvičit sebeovládání a umění zapojit se v kolektivu a v něm obstát
- nabídnout dětem možnosti práce v kroužcích, efektivní využití volného času
- stabilizovat vztahy škola – rodina, učitel – žák

Další cíle

- v rámci možností vytvoření dostatečného zázemí k trávení volného času v prostorách školy
- vytváření pozitivního klimatu školy
- účast všech pedagogických pracovníků na realizaci MPP
- spolupráce s rodiči
- spolupráce s odborníky z PPP, lékaři, Policií ČR, Odborem sociálních věcí, centrem Magdaléna, popř. s jinými pověřenými osobami
- zapojení žáků do preventivních aktivit
- dobrá informovanost všech žáků v oblasti rizikového chování
- systematická výchova ke zdravému životnímu stylu

Postupy, opatření a aktivity k dosažení vytyčených cílů

Práce pedagogů: V jednotlivých předmětech budou učitelé zařazovat do výuky témata prevence dle osnov a tematických plánů – na I. stupni do hodin prvouky, přírodovědy, vlastivědy – na II. stupni do výchovy k občanství, přírodopisu, tělesné výchovy, cizích jazyků, výchovy ke zdraví.

Třídní učitelé budou vytvářet zdravé vztahy ve třídním kolektivu, budou pozorovat změny v chování dětí signalizující patologické problémy. Případné postřehy či podněty budou včas řešeny podle daných postupů.

Učitelé budou ve výuce využívat různé metody práce-besedy, interaktivní hry a netradiční činnosti. Metoda skupinové práce bude zařazována do výuky co nejčastěji, neboť si při ní žáci nejlépe osvojují dovednost spolupráce s druhými, spoluprožívají úspěchy s ostatními, učí se prosazovat své názory. Kromě učebnic budou k výuce využívat materiály, které jsou dostupné ve školní knihovně nebo nasdíleny v Microsoft Teams skupině MPP. Žáci budou pracovat s informacemi z tisku, televize, internetu, knih. Pedagogové budou také používat materiály zasílané PPP, MV ČR, MŠMT a dalšími institucemi.

Důležitá je spolupráce učitelů v rámci pedagogického týmu.

Třídní učitelé problematických žáků se budou společně s metodikem prevence a výchovnou poradkyní setkávat 1 x za měsíc (v případě potřeby i častěji – výchovné komise) a budou řešit případné problémy a další postupy při jejich řešení.

Vzdělávání pedagogů a ŠMP bude probíhat dle aktuální nabídky během školního roku.

Spolupráce s rodiči: Rodiče budou seznámeni s evaluací MPP za uplynulý školní rok a s MPP na šk. rok 2023/2024 na informativní schůzce a budou vyzváni k případné spolupráci a podílení se na realizaci programu.

S rodiči je projednáván individuální vzdělávací plán u žáků vyšetřených v PPP s doporučením individuálního přístupu.

Třídní učitelé se pokusí zapojit rodiče do plánování a přípravy třídních výletů, popř. dalších školních i mimoškolních akcí v rámci daných možností.

Pro rodiče bude uspořádáno vystoupení žáků – školní besídka. Pro veřejnost – Dny otevřených dveří.

Při vyskytnutí problému patologického chování dítěte – po pohovoru se žákem, kdy nedochází ke zlepšení chování, bude následovat rozhovor s rodiči. Při závažném přestupku dítěte je rodič informován neprodleně (telefonicky). Vždy bude svolána výchovná komise a dle platných zákonů má škola ohlašovací povinnost vůči dalším institucím (OSPOD, Policie)

Programy preventivních aktivit pro žáky

1. Informace o činnosti ŠMP a možnosti pomoci

Pracovník : Mgr. Marie Fišerová

e-mail: marie.fiserova@zsnaceradec.cz

Metodik prevence spoluvytváří minimální preventivní program, podílí se na jeho realizaci. Komunikuje s učiteli v oblasti primární prevence, v případě vzniklého problému dává podněty k možné nápravě.

Spolupracuje s institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence. Koordinuje předávání informací o problematice sociálně patologických jevů ve škole, dokumentuje průběh preventivní práce školy. Hodnotí realizaci minimálního preventivního programu.

Metodik prevence sídlí v kabinetě na 2. stupni – konzultační hodiny pro rodiče ÚT 13:00 – 13:45 h, pro žáky ČT 11:10 – 11:55 h.

. Důležité informace z oblasti prevence žáci naleznou na nástěnce sociálně patologických jevů v přízemí, naproti jídelně. Na škole funguje schránka důvěry, umístěná naproti ředitelně. Ke zprávám o Žákovské samosprávě slouží informační nástěnka u jídelny. K dotazům slouží poradna na e-mailové adrese metodika prevence.

2. Preventivní aktivity realizované školou

- děti mají možnost využívat **schránku důvěry**, umístěnou v přízemí školy
- dále bude na škole pracovat **Žákovská samospráva** složená ze zástupců od 2. třídy, scházet se bude min.1x za měsíc, výsledky jednání přednesou vedení školy, které oznámí postup řešení

- **konzultační hodina** metodika prevence pro žáky ČT 11:10 – 11:55 h
- pro dotazy a podněty je zřízena poradna na e – mailové adrese metodika prevence: **marie.fiserova@zsnaceradec.cz**
- metodik prevence **spolupracuje s výchovným poradcem i s TU**, především v otázce problematických dětí – **výchovné komise** – 1 x měsíčně, dle potřeby i častěji
- **třídnické hodiny** – zařazené minimálně 1 x měsíčně (každý 1. čtvrtek v měsíci dle rozvrhu jednotlivých tříd – polední přestávka, či po odpoledním vyučování) v případě potřeby častěji nebo v jiném čase – zapisovány do třídní knihy systému Bakalář
- učitelé budou **sledovat „problémové žáky“** i žáky mimořádně **nadané** a budou vzájemně spolupracovat na jasném přístupu k nim
- učitelé i žáci mají možnost **konzultovat problémy** s metodikem prevence, nahlédnout do veškerých **materiálů**, které jsou na přístupném místě – v kabinetu Mgr. M. Fišerové
- škola spolupracuje **s PPP** v Benešově, ve Vlašimi /děti vyšetřené, se SPU.../
- metodik prevence bude 1x měsíčně **aktualizovat nástěnku prevence**, na které budou především potřebné adresy pomoci, informace o škodlivých účincích drog a jiných látek a informace o vhodnosti zdravého životního stylu /přízemí/
- škola přispívá do měsíčníku **Načeradské noviny**
- škola má vlastní **webové stránky**, na kterých má Školní poradenské pracoviště svůj odkaz
- žáci se budou podílet na **výzdobě školy** a jejích přilehlých prostor za účelem vytváření klidného, nestresujícího a esteticky vhodného prostředí, aby si tím uvědomovali svůj podíl na vzniku tradice školy

3. Dlouhodobé preventivní aktivity

Patronát 9. třídy nad prvňáčky (Celoroční projekt vzájemné spolupráce 9. tř. s prvňáčky, pomoc prvňákům zvládnout první rok školní docházky, starat se o ně, ochraňovat je, být jim oporou, dobrým kamarádem a vzorem. Vyvrcholením projektu je pasování prvňáčků na čtenáře v MLK.), celoročně

Patronát 8. třídy nad předškoláky – během školního roku se žáci 8. třídy seznamují se svými potencionálními svěřenci v 1. třídě. Pomáhají při Pohádkové cestě, připravují si pro děti ze školky program.

Projekt EuDap – 2 pro žáky 6. tř. (Celoroční protidrogový program ve 12 lekcích: poznej mýty o kouření, alkoholu, o nelegálních drogách,...), celoročně

PEER Program - pro žáky 8. tř. – pořádá Střední zdravotnická škola v Benešově. Oblast – drogy, pohlavní choroby, šikana – anonymní testy znalostí, dokumenty k dané problematice, autentické příběhy, prevence (listopad)

Projekt Kočičí zahrada – 1. – 2. třída, celkem 13 setkání

4. Jednorázové aktivity

Vánoční prodejní trhy

Den otevřených dveří

Školní besídka spojena s velikonoční prodejní výstavou pro rodiče

Programy primární prevence společnosti Magdaléna, o.p.s.

Dle nabídky – divadelní představení, výtvarné a literární soutěže a další programy

5. Preventivní aktivity realizované externími spolupracovníky či organizacemi

Programy v Ekocentru Vlašim, Votice,

Návštěva Úřadu práce (během roku - žáci 8.,9. tř.)

Návštěva Okresního soudu

Návštěva divadelního či filmového představení – dle aktuální nabídky

Beseda s policií, lékařem, soc. pracovníci, odborníky na zdravý životní styl apod. – dle aktuální nabídky

6. Ostatní akce

Třídní schůzky

Školní výlety

Třídní akce, vycházky a projekty dle individuálního plánu každé třídy

Návštěvy MK

Projektové dny

Kulturní programy (kina, divadla, sport,...)

7. Volnočasové aktivity

Zajišťované ped. pracovníky

Volitelné předměty:

6.-8.tř. – seminář z ČJ

9. tř. – seminář z M

7.tř. – 9. tř. – možnost výběru z:

Sportovní činnosti

Technické kreslení

Provoz a údržba domácnosti

Spec. ped. péče – dle doporučení SPZ

Nepovinné předměty: pedagogická intervence

Kroužky (zajišťované ped. pracovníky):

Zajišťované externími pracovníky, dobrovolníky či jinými organizacemi mimo školu

Řešení přestupků

Školní řád

Ve všech prostorách školy platí přísný zákaz kouření, požívání alkoholu.

Žáci mají právo na ochranu před jakoukoli formou diskriminace a násilí, mají právo na vzdělání a na svobodu myšlení, projevu, shromažďování, náboženství, na odpočinek a dodržování základních psychohygienických podmínek, mají právo být seznámeni se všemi předpisy vztahujícími se k jejich pobytu a činnosti ve škole.

Žáci mají možnost sdělovat svoje návrhy a podněty třídním učitelům, ostatním vyučujícím a vedení školy buď osobně, nebo písemně pomocí schránky důvěry. Všechny tyto návrhy a podněty budou následně přezkoumány,

Žákům jsou zakázány všechny činnosti, které jsou zdraví škodlivé (např. kouření, pití alkoholických nápojů, zneužívání návykových a zdraví škodlivých látek). Porušení tohoto ustanovení je považováno za hrubé porušení školního řádu a může být klasifikováno sníženou známkou z chování. Ředitel školy využije všech možností daných mu příslušným zákonem včetně možnosti dát podnět k zahájení trestního stíhání osob, které se na porušení tohoto zákazu podílely. Ředitel školy nebo jím pověřený pracovník bude informovat zákonné zástupce žáků, u nichž bylo zjištěno porušení tohoto zákazu, o zjištěních a zároveň je seznámí s možnostmi odborné pomoci.

Za hrubé porušení školního řádu jsou považovány projevy šikanování, tj. cílené a opakované ubližující agresivní útoky. Stejně tak sem patří i mírné formy psychického útlaku, které byly již dříve prokázány a znovu se opakují. O konkrétním výchovném opatření rozhoduje ředitel školy po projednání ve výchovné komisi a pedagogické radě, jsou informováni zákonní zástupci, škola má ohlašovací povinnost vůči dalším institucím (Policie ČR, OSPOD). Proto pro potrestání přestupků lze využít běžná výchovná opatření (se školním řádem a postihy za jeho porušení jsou žáci seznámeni na začátku školního roku):

- napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele
- snížení známky chování
- spolupráce s lékaři, psychology, policií
- uvědomění sociálního odboru oddělení péče o dítě
- oznámení Policii ČR

- **Podmínky zajištění ochrany žáků před rizikovým chováním a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí**
- 1. **Primární prevence rizikového chování** se ve škole zaměřuje prioritně na předcházení rozvoje rizik, které směřují zejména k následujícím rizikovým projevům v chování žáků:
 - a) agrese, šikana, kyberšikana, násilí, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie
 - b) záškoláctví,
 - c) závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus, gambling
 - d) rizikové sporty a rizikové chování v dopravě,
 - e) spektrum poruch příjmu potravy,
 - f) negativní působení sekt,
 - g) sexuální rizikové chování,
- Projevy šikanování mezi žáky, tj. fyzické násilí, omezování osobní svobody, ponižování, zneužívání informačních technologií k znevažování důstojnosti, apod., kterých by se

dopouštěl kdokoli vůči komukoli (žáci i dospělí), jsou v prostorách školy a při všech školních akcích a aktivitách přísně zakázány a jsou považovány za hrubý přestupek proti školnímu řádu. V případě těchto projevů chování postupuje škola dle daného školního programu proti šikanování (viz MPP). Vždy je svolána výchovná komise, jsou informováni zákonní zástupci a dle platných zákonů má škola ohlašovací povinnost vůči dalším institucím(Policie ČR, OSPOD).

- **2. Základním principem primární prevence rizikového chování u žáků je výchova k předcházení a minimalizaci rizikových projevů chování, ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji pozitivního sociálního chování a rozvoji psychosociálních dovedností a zvládnání zátěžových situací osobnosti. Jedná se o oblast zabývající se prevencí v oblastech uvedených v odstavci 1 s cílem zabránit výskytu rizikového chování v daných oblastech, nebo co nejvíce omezit škody působené jejich výskytem mezi žáky.**
- **3. Škola se snaží o efektivní primární prevenci –** kontinuální a komplexní programy, interaktivní programy v menších skupinách, vytváření dobrého klimatu ve třídě a skupině, především programy pomáhající odolávat žákům sociálnímu tlaku zaměřené na zkvalitnění komunikace, osvojování a rozvoj sociálně emočních dovedností a kompetencí, konstruktivní zvládnání konfliktů a zátěžových situací, odmítání legálních a nelegálních návykových látek, zvyšování zdravého sebevědomí a sebehodnocení, posilování odvahy,
- stanovování realistických cílů, zvládnání úzkosti a stresu apod. Principy efektivní a vyhodnotitelné primární prevence jsou založeny na soustavnosti a dlouhodobosti, aktivitě, přiměřenosti, názornosti, uvědomělosti.
- **4. Ve školním prostředí pedagogové pracují s rizikovým chováním, vůči němuž zauímají účinná primárně preventivní opatření s cílem minimalizace projevů i rizik takového chování a případně je diagnostikují a následně přijímají efektivní opatření.**
- **5. Hlavním dokumentem, který škola ve školním roce pro oblast prevence zpracovává a kterým se řídí, je minimální preventivní program školy.**
- Minimální preventivní program je konkrétní dokument školy zaměřený zejména na výchovu a vzdělávání žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a emočně sociální rozvoj a komunikační dovednosti.
- Preventivní program je založen na podpoře vlastní aktivity žáků, pestrosti forem preventivní práce s žáky, zapojení celého pedagogického sboru školy a spolupráci se zákonnými zástupci nezletilých žáků školy. Preventivní program vychází z preventivní strategie školy, je zpracováván na jeden školní rok školním metodikem prevence, je vyhodnocován průběžně a na závěr školního roku je hodnocena kvalita a efektivita zvolených strategií primární prevence. Dané hodnocení je zpracováno i do výroční zprávy o činnosti školy.
- Na tvorbě a realizaci Preventivního programu se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci školy. Koordinace tvorby a kontrola realizace patří ke standardním činnostem školního metodika prevence.
- **6. Systém organizace a řízení primární prevence rizikového chování u žáků:**
- **A Ředitelka školy a školského zařízení**
- Vytváří podmínky pro předcházení rozvoje rizikového chování zejména
- a) zabezpečením poskytování poradenských služeb ve škole se zaměřením na primární prevenci rizikového chování,

- b) koordinací tvorby, kontrolou realizace a pravidelným vyhodnocováním Preventivního programu a začleněním Školního preventivního programu do osnov a učebních plánů školního vzdělávacího programu školy,
- c) zapracováním do školního řádu a řešením aktuálních problémů souvisejících s výskytem rizikového chování ve škole,
- d) jmenováním školního metodika prevence, pedagogického pracovníka, který má pro výkon této činnosti odborné předpoklady, kvalifikaci,
- e) pro systematické další vzdělávání školního metodika v oblasti specifické primární prevence a pro činnost školního metodika s žáky a zákonnými zástupci nezletilých žáků ve škole,
- f) podporou týmové spolupráce školního metodika, výchovného poradce, školního psychologa, třídních učitelů a dalších pedagogických pracovníků školy při přípravě, realizaci a vyhodnocování Preventivního programu,
- g) spoluprací s metodikem prevence v PPP a s krajským školským koordinátorem prevence,
- h) podporou aktivit příslušného obecního úřadu zaměřených na rozvoj zdravého životního stylu
- i) monitorováním a vyhodnocováním realizace Preventivního programu a realizace dalších opatření.
- **B Výchovný poradce, školní metodik prevence**
- Standardní činnosti výchovného poradce, školního metodika prevence jsou vymezeny v přílohách vyhlášky č. 72/2005 Sb. v platném znění (novelizována č.197/2016Sb.).
- **C Třídní učitel** (ve vztahu k primární prevenci):
- a) spolupracuje se školním metodikem prevence při zachycování varovných signálů, podílí se na realizaci Preventivního programu a na pedagogické diagnostice vztahů ve třídě,
- b) motivuje k vytvoření vnitřních pravidel třídy, která jsou v souladu se školním řádem, a dbá na jejich důsledné dodržování (vytváření otevřené bezpečné atmosféry a pozitivního sociálního klimatu ve třídě); podporuje rozvoj pozitivních sociálních interakcí mezi žáky třídy,
- c) zprostředkovává komunikaci s ostatními členy pedagogického sboru a je garantem spolupráce školy se zákonnými zástupci nezletilých žáků třídy,
- D) získává a udržuje si přehled o osobnostních zvláštностech žáků třídy a o jejich rodinném zázemí.
- **7. Začlenění primární prevence rizikového chování u žáků do školních vzdělávacích programů**
- a) Do školního vzdělávacího programu školy je začleněna problematika prevence rizikového chování u žáků tak, aby se prevence rizikového chování u žáků stala přirozenou součástí školních osnov a výuky jednotlivých předmětů a nebyla pojmána jako nadstandardní aktivita školy.
- b) Každý pedagogický pracovník dbá, aby uplatňovaná prevence rizikového chování u žáků byla prováděna komplexně, tj. ve všech oblastech školního prostředí a života, jichž se prevence rizikového chování u žáků dotýká:
- rodinných, přátelských a dalších mezilidských vztahů, sociální a kulturní integrovanosti, tvořivosti, schopnost milovat, pracovat a žít v souladu s rozmanitou kulturou a světem).

- nezdravým způsobem života, jsem nezávislý a mám představu o své budoucnosti, věřím v budoucnost, vnímám, že život má smysl).
- města, jsem oceňován a ostatní si mě váží, mám kamarády a vážím si jich, umím se o sebe postarat a přijímat zdravotní/sociální pomoc a služby).
- rekreačních aktivit, setkávám se s lidmi a trávím s nimi volný čas, plánuji si volbu profese nebo zaměstnání, řeším s odvahou své problémy, mám právní povědomí).

Krizový plán - postupy při řešení rizikového chování

K projevům rizikového chování patří návykové látky, alkohol, tabák, rizikové chování v dopravě, poruchy příjmu potravy, syndrom CAN, šikana, kyberšikana, homofobie, extremismus, rasismus, xenofobie, vandalismus, záškoláctví, krádeže, netolismus, sebepoškození, riziková sexuální chování, příslušnost k subkulturám, domácí násilí, nová náboženská hnutí. Vše je podrobně popsáno v Metodickém doporučení k prevenci rizikového chování č.j.21291/2010-28, který obsahuje návod „Co dělat, když ..“ v jednotlivých přílohách.

Konzumace tabákových výrobků ve škole

V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.

Tabákový výrobek je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.

Pedagogický pracovník dále postupuje takto: o události vyrozumí vedení školy a sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, (zejména odkud, od koho má tabákový výrobek), připojí vyjádření svědků události stvrzené jejich podpisy a tento záznam bude uložen v ředitelně školy.

V případě porušení zákazu kouření informuje třídní učitel zákonného zástupce nezletilého žáka.

V závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola orgán-sociálně právní ochrany. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany vyžadovat pomoc. Z konzumace tabákových výrobků ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem.

Konzumace alkoholu ve škole

V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.

Alkohol je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.

V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.

Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník takto: O události vyrozumí vedení školy, sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud, od koho má alkohol, okolnosti konzumace alkoholu), připojí vyjádření svědků události stvrzené jejich podpisy a tento záznam založí v ředitelně školy.

V případě, že žák není schopný pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.

Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že žák konzumoval alkohol ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky.

Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obecního úřadu obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.

V případě uživatelského zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola potřebné informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.

Z konzumace alkoholu ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem.

Konzumace návykových látek ve škole

V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci návykových látek v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.

Návykovou látku je třeba žákovi odebrat a zajistit jí, aby nemohl v konzumaci pokračovat.

Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností, pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.

V případě, kdy je žák pod vlivem návykové látky do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.

Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník takto: vyrozumí vedení školy a o události sepiše stručný záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud, od koho má návykovou látku), připojí vyjádření svědků události stvrzené jejich podpisy a tento záznam založí v ředitelně školy.

V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.

Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že žák konzumoval návykovou látku ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky (dbát pokynů pracovníků školy).

Současně splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.

V případě uživatelského zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.

Z konzumace návykové látky ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem.

Nicméně je nutné rozlišovat distributora od uživatele. Uživatel je nebezpečný pouze sobě, distributor všem. Distribuce je trestným činem, užívání návykových látek je porušením školního řádu.

Dealerství nebo podezření na porušení § 217 trestního zákona (ohrožení mravní výchovy dítěte)

- vedení školy věc prošetří, oznámí vše Policii ČR, zapíše záznam, postupuje v souladu se zákonem

Záškoláctví (dle metodického pokynu č.j. 10 194/2002-14)

- při neomluvené a zvýšené neomluvené nepřítomnosti žáka ve škole informuje třídní učitel ředitele školy
- neomluvená nepřítomnost žáka je projednána na pedagogické radě školy a je sankcionována dle školního řádu a rozhodnutí rady
- neomluvená absence žáků může naplnit znaky přestupku, popř. trestného činu ohrožování výchovy dítěte. Při závažném záškoláctví dítěte je třeba spolupracovat s orgánem sociálně právní ochrany dětí.

Sankční řád – běžná a mimořádná opatření

- napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele
- snížení známky z chování

Poruchy příjmu potravy

Poruchy příjmu potravy se často rozvíjejí pomalu a nenápadně, ztracené v nevhodných jídelních návycích vrstevníků a rodiny.

Vhodná je včasná intervence u rizikových jedinců (rychle zhubnul, zvrací s jakoukoli argumentací....), interaktivní programy, rozvoj všeobecných aktivit, zájmů.

U běžné populace se spíše zaměřit na předcházení nevhodných redukčních diet a prostředků na zhubnutí (důraz ne na nebezpečnost, ale na neúčinnost). Předcházet šikaně pro vzhled, oblečení, tělesný výkon, to, co jí nebo pije. Rozšířit nabídku vhodných, konkrétních materiálů (svépomocné příručky jak zvládat anorexii, bulimii) pro nemocné a jejich rodinné příslušníky.

Pokud si všimneme u žáka nějakých uvedených změn (výrazněji zhubne, opakovaně je přistiženo, že zvrací – stačí i informace od vrstevníků, sebepoškozuje se), je vždy důležité informovat vedení školy, rodiče, popřípadě pediatra,. Rodiče informujeme vždy i o tom, že dítě nechodí do školní jídelny.

Učitel není terapeut, zprostředkuje ale dítěti a rodině zpětnou vazbu o některých jídelních zvyklostech dítěte, může pomoci předcházet šikaně pro fyzický vzhled a výkon (zejména učitelé tělocviku), **doporučit popř.** zprostředkovat kontakt s psychologem nebo lékařem. Opatrně se pouštět do oblasti „zdravé výživy“ a redukce hmotnosti (doporučení mohou být jednostranně, přehnaně interpretována).

Školní program proti šikanování

- je zpracován dle Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže MŠMT č.j.: 21291/2010-28 a Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č. j. MSMT-21149/2016)
- je součástí MPP
- je umístěn v ředitelně, u metodika prevence a v kabinetu I. a II. stupně

Cílem programu je vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí. Důležité je zaměřit se na oblast komunikace a vztahů mezi žáky ve třídách, a to bez ohledu na to, zda tam k projevům šikany již došlo či ne. Současně je třeba stanovit smysluplnou strukturu programu.

Učitel si může záměrně **všímat** dětí plachých, úzkostných, nějak handicapovaných, méně chápavých, méně výřečných, méně sympatických, izolovaných. Může využívat každé příležitosti k tomu, aby je povzbudil, dodal jim odvahy, posílil jejich sebevědomí, ujistil je, že jsou stejně hodnotné jako ti ostatní, aby jim dal příležitost v něčem vyniknout, zapojit je do nějaké společné činnosti, zapadnout lépe do kolektivu.

Dalším dobrým stavebním kamenem prevence šikany je **příjemná atmosféra** ve škole, ve třídním kolektivu mezi žáky i mezi kantory. Příspěť může nejvíce učitel jako autorita. V prostředí kde jsou vztahy založeny na **partnerství**, jsou vztahy určitým způsobem imunní, umožňují mít jiný názor, umožňují vzájemné přijetí, kooperaci, pomáhání si, porozumění. Způsob, jakým můžeme žáky těmito dovednostem učit, jsou především sociálně – psychologické hry, kde je důležitá interaktivní a prožitkový styl učení. V takovém prostředí se šikaně nedaří.

Účinnou součástí prevence proti šikaně je také **dozor** dospělých nad žáky. Tento způsob především snižuje počet příležitostí k šikaně.

K prevenci šikany patří **ochrana dětí** před vlivem mediálního násilí a pornografie, které snižují citlivost dětí ke kultuře, oslabují smysl pro kázeň atd. Omezení konzumu tohoto zboží není záležitostí pouze školy, ale hlavně rodiny.

Co je šikanování:

Šikana je agresivní chování ze strany žáka/ů vůči žákovi nebo skupině žáků či učiteli, které se v čase opakuje (nikoli nutně) a je založeno na vědomé, záměrné, úmyslné a obvykle skryté snaze ublížit fyzicky, emocionálně, sociálně a/nebo v případě šikany učitele také profesionálně. Šikana je dále charakteristická nepoměrem sil, bezmocností oběti, nepříjemností útoku pro oběť a samoučelností agrese.

- jakékoliv dlouhodobé chování, jehož záměrem je ublížit jedinci, ohrožit nebo zastrašovat jiného žáka, případně skupinu žáků
- spočívá v cílených a opakovaných útocích
- zahrnuje jak fyzické nebo psychické útoky, tak i slovní útoky realizované přímo nebo prostřednictvím elektronické komunikace (kybershikana), poškozování věcí, nápadné přehlížení, ignorování

Podoby šikany:

- **Přímá šikana** může mít podobu fyzickou (např. bití, plivání, tahání za vlasy), verbální (např. vulgární nadávky, zraňující komentáře k rase, národnosti, etnicitě, náboženství nebo sexualitě, výhrůžky, násilné a manipulativní příkazy); nebo neverbální (např. urážlivá gesta a zvuky, zírání, používání zastrašujících nebo výhrůžných výrazů ve tváři, nebo v řeči těla, ničení/schovávání/kradení věcí nebo učebních pomůcek).
- **Nepřímá šikana** má za cíl způsobit emocionální a psychologické utrpení a poškodit sociální status oběti. Tato šikana je vykonávána způsobem, kdy útočník působí bolest tak, aby to vypadalo, že žádný takový záměr ve skutečnosti nemá. Hlavní agresor k útoku často využívá prostředníka, neútočí přímo. Nepřímá šikana je většinou nefyzická, nicméně v některých případech může být také třetí strana manipulována do situace, kdy má zapříčinit fyzické ublížení. Nefyzické formy nepřímé šikany pak mohou zahrnovat záměrnou ignoraci nebo izolování žáka nebo učitele rozšiřování zákeřných pomluv a lží, neoprávněná nařčení ze sexuálního obtěžování nebo nespravedlivého hodnocení (u učitele), ničení pověsti a reputace, ponižování před ostatními žáky i pedagogy, nepříjemné sexuální provokace.
- Jednou z nejčastějších forem šikany je také **elektronická šikana, tj. kyberšikana**, která může mít podobu např. zakládání falešných profilů na jméno žáka či učitele s dehonestujícím obsahem, prezentace ponižujících videí na portálech, jako je youtube.com, spoluzaci.cz nebo facebook.com apod., prezentace zraňujících komentářů na webu, rozesílání vulgárních nebo výhrůžných koláží s tváří žáka nebo učitele či příslušníků jeho rodiny, výhrůžné SMS nebo e-maily apod. Oproti šikaně tváří v tvář má kyberšikana ze své podstaty mnohem větší dosah, čímž ještě více zhoršuje prožívání oběti. Kyberšikana bývá u dětí školního věku často doplňkem klasické přímé a nepřímé šikany. Je tedy důležité při řešení prověřit případné souvislosti s klasickou šikanou.

Kyberšikana je šikanou, která se děje prostřednictvím informačních komunikačních technologií. Jde o urážení, napadání, vydírání, vyhrožování, manipulování prostřednictvím těchto technologií - díky rozšíření využívání internetu i mobilů. Nejde pouze o závislost, nevhodné hry, ale o zneužívání, jde o dlouhodobé trvání. Kyberšikana může vyústit ve vážné fyzické, psychické a sociální problémy. Oběti mohou pociťovat hanbu, zlost, deprese, výjimkou nejsou ani sebevraždy.

Projekty, které se zabývají kyberšikanou - E-bezpečí (www.e-bezpeci.cz), projekt Minimalizace šikany (www.minimalizacesikany.cz)

Co mohou udělat samy děti? Jak se chránit? – Respektovat uživatele, dobře si rozmyslet, co odesílám a komu, neznámému nesdělovat své osobní údaje, seznámit se s pravidly chatu.

Jak se bránit? - Ukončit komunikaci, blokovat útočníka, oznámit útok.

Co musí udělat škola? Podpořit oběť kyberšikany, doporučit, jak postupovat dále, všechny případy šikany prošetřit, zamezit šíření. Vysvětlit žákům podstatu kyberšikany, podporovat pozitivní využívání technologií, hodnotit vliv prevence a její účinnost.

Hranice, která odlišuje **šikanování od škádlení** nebo agrese, bývá někdy nezřetelná. U žáků se za šikanování nepovažuje škádlení nebo agrese, které nemá znaky šikanování. Jedním z rozlišujících prvků je schopnost žáka škádlení opětvat, bránit se mu, zastavit ho. Ve chvíli, kdy se žák škádlení nebo agrese neumí nebo nemůže bránit, cítí se bezradný a bezmocný, a přesto

škádlení nebo agrese pokračuje, pak toto chování přerůstá v šikanu. Podobně, jedná-li se o šikanu pedagoga žáky, pak šikana není zlobení a nerespektování ze strany žáků, které postrádá znaky šikany. Naopak přerůstá v šikanu, stává-li se vědomým, záměrným, úmyslným a cítí-li pedagog, že není v jeho moci jej zastavit, cítí se bezbranně, ztrácí autoritu a poměr sil v rolích žák/žáci x pedagog se obrací.

Základem prevence šikanování a násilí na škole je podpora pozitivních vzájemných vztahů mezi žáky i mezi žáky a učiteli. Škola při efektivní realizaci prevence šikanování usiluje o vytváření bezpečného prostředí a za tím účelem:

- podporuje solidaritu a toleranci
- podporuje vědomí sounáležitosti
- posiluje a vytváří podmínky pro zapojení všech žáků do aktivit třídy a školy
- uplatňuje spolupráci mezi dětmi a rozvíjí jejich vzájemný respekt
- rozvíjí jednání v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost jedince.
- posilování a vytváření podmínek pro zapojení rodičů žáků do aktivit tříd a školy
- uplatňování spolupráce mezi dětmi, žáky, učiteli a rodiči

V primární prevenci šikany na naší škole je nejdůležitější s žáky srozumitelně hovořit, pěstovat v nich co největší pocit důvěry k vyučujícím a vycházet vstříc v řešení podstatných i zdánlivě banálních problémů.

Všichni pedagogové vyučující na naší škole jsou seznámeni s jednotným postupem při řešení šikanování, provádějí prevenci v průběhu vyučování (všechny předměty, mezipředmětové vztahy) i mimo něj (ŠD). Snaží se o příznivé klima ve třídě, spolupráci s rodiči a se specializovanými zařízeními. Vyučující se průběžně, formou DVPP, seznamují s dalšími novými trendy v této problematice.

Cílem pedagogického působení všech vyučujících je posilovat sebevědomí žáků, vést žáky ke zdravému sebeprosazování, k efektivnímu využívání volného času, k získání dovedností, jak čelit negativnímu vlivu vrstevníků a rozvíjet u žáků schopnost vypořádat se s odmítnutím, zklamáním, selháním.

K realizaci uvedených cílů využívají vyučující různé metody – například:

- Výklad
- Samostatná práce, domácí příprava
- Projektové vyučování
- Skupinová práce
- Hraní rolí
- Beseda
- Diskuse s učiteli - řízený rozhovor
- Práce s internetem
- Schránka důvěry
- Žákovský parlament
- Problémové vyučování, práce s chybou

Přímé a nepřímé signály šikanování

Přímé varovné signály šikanování mohou být např.:

- posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet;
- kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávislným, nebo pohrdavým tónem;
- nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil;
- příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem;
- skutečnost, že se žák podřizuje ponižujícím a panovačným příkazům spolužáků;
- nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k nucení spoluúčasti na nich;
- honění, strkání, štouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvláště silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí;
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout;
- žák se snaží bránit cestou zvýšené agrese, podrážděnosti, odmítání učitelům apod.

Nepřímé varovné signály šikanování mohou být např.:

- žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády;
- při týmových sportech bývá jedinec volen do družstva mezi posledními;
- při přestávkách vyhledává blízkost učitelů;
- má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený;
- působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči;
- stává se uzavřeným;
- jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje;
- jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené;
- zašpiněný nebo poškozený oděv;
- stále postrádá nějaké své věci;
- odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy;
- mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy;
- začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole;
- odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

POZN: (Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť konflikty v době adaptace nových žáků nejsou vzácností!)

Rodiče žáků by si měli všimnout především těchto možných signálů šikanování:

- za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi;

- dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.;
- dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem;
- nechce jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno pozorovat i strach;
- ztráta chuti k jídlu;
- dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem;
- dítě chodí domů ze školy hladové (agresori mu berou svačinu nebo peníze na svačinu);
- usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!";
- dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně;
- dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad;
- zmínky o možné sebevraždě;
- odmítá svěřit se s tím, co ho trápí;
- dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze;
- dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí;
- dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům;
- dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma;
- své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.);
- dítě se vyhýbá docházce do školy;
- dítě se zdržuje doma více, než mělo ve zvyku.

Stadia šikanování

První stadium: Zrod ostrakismu

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

Druhé stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace

V zátěžových situacích (což může být i školou vytvářené konkurenční prostředí), kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odraňují nepříjemné pocity, například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese. Stupňování agrese může být dáno také neřešením předchozí situace.

Třetí stadium (klíčový moment): Vytvoření jádra

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šifitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají

jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Třída ví, o koho jde. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“. Většinou platí mezi ostatními žáky názor - „raději on, než já“.

Čtvrté stádium: Většina přijímá normy

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. Platí „Buď jsi s námi, nebo proti nám.“ U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

Páté stádium: Totalita neboli dokonalá šikana

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které pro přehlednost můžeme označit jako „otrokáře“ a „otroky“. Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná. Ve čtvrtém a pátém stadiu hrozí reálné riziko prorůstání parastruktury šikany do oficiální školní struktury. Stává se to v případě, kdy iniciátor šikanování je sociometrickou hvězdou. Je žákem s výborným prospěchem, má kultivované chování a ochotně pomáhá pedagogovi plnit jeho úkoly.

Zvláštnosti u psychických šikan

U psychických šikan zůstává princip stadií nezměněn. Nicméně jejich podoba je jiná. V popředí je nepřímá a přímá verbální agrese čili psychické násilí. Často se zraňuje „jen“ slovem a izolací. Rozdíl je pouze v tom, že se nestupňuje násilí fyzické, ale psychické. Krutost psychického násilí si však v ničem Stádia šikanování nezadá s nejbrutálnější fyzickou agresí.

Zkrácený popis stadií šikanování (Kolář, 2011)

Práva a povinnosti zakotvené ve ŠŘ:

- všem osobám je v prostorách školy zakázáno chovat se výše zmíněným způsobem
- všechny projevy šikanování jsou považovány za hrubé porušení ŠŘ
- všichni pracovníci školy jsou povinni věnovat takovému chování náležitou pozornost
- nikdo nemá právo druhému žádným způsobem ubližovat
- každý má právo požádat o pomoc

Postup v případě ohlášení šikany nebo při podezření na šikanu:

Řešení počáteční šikany

1. Pozorovat chování žáků a atmosféru ve třídě, odhadnout závažnost.
2. Oznámit své podezření vedení školy a MP a domluvit se na jednotném postupu.
3. Zjistit informace od obětí i spolužáků, pořádit zápis.
4. Najít vhodné svědky.
5. Provést individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (ne oběti s agresorem).
6. Chránit oběti šikany.
7. Provést rozhovor s agresory, případně konfrontaci mezi nimi, pořádit zápis.
8. Informovat rodiče oběti i agresora.
9. Informovat zřizovatele.
11. Svolat výchovnou komisi. Řešit problém v pedagogické radě.

12. Rozebrat situaci se třídou, dále sledovat a pracovat se vztahy.
13. Informovat zák. zástupce oběti šikanování o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace, nabídnout psychoterapeutickou péči PPP nebo jiného poradenského zařízení.

14. Výchovná opatření pro agresory:

- pokárání, napomenutí, důtka TU, důtka ŘŠ
- snížení známky z chování
- doporučení rodičům obětí i agresorů návštěvy v ambulantním oddělení SVP pro děti a mládež nebo v obdobných organizacích

V mimořádných případech:

- doporučení rodičům na dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně DÚ
- podání návrhu OSPOD k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v DÚ
- vyzoomění Policie ČR

• **Řešení pokročilé šikany**

(výbuch skupinového násilí vůči oběti, tzv. třídního lynčování)

1. Překonat šok, odhadnout závažnost a formu šikany.
 2. Bezprostředně zachránit oběť, zastavit násilí.
 3. Zabránit domluvě agresorů na křivé výpovědi.
 4. Pokračovat v pomoci a podpoře oběti (přivolat lékaře).
 5. Nahlásit situaci vedení školy, MP. Domluvit se na spolupráci pedagogických pracovníků při vyšetřování.
 6. Oznámit situaci Policii ČR, OSPOD, požádat je o pomoc při řešení.
 7. Informovat rodiče oběti i agresora.
 8. Zahájit vlastní vyšetřování.
 9. Informovat zřizovatele.
 10. Navázat kontakt se specialistou na šikanování – Mgr. J. Sixta 607557296.
 11. Svolat výchovnou komisi. Řešit problém v pedagogické radě.
 12. Rozebrat situaci se třídou, dále sledovat a pracovat se vztahy.
 13. Informovat zák. zástupce oběti šikanování o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace, nabídnout psychoterapeutickou péči PPP nebo jiného poradenského zařízení.
 14. Výchovná opatření pro agresory:
 - napomenutí, důtka TU, důtka ŘŠ
 - snížení známky z chování
 - doporučení rodičům obětí i agresorů návštěvy v ambulantním oddělení SVP pro děti a mládež nebo v obdobných organizacích
- V mimořádných případech:
- doporučení rodičům na dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně DÚ
 - podání návrhu OSPOD k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v DÚ
 - individuální výchovný plán pro agresora

Spolupráce školy s rodiči

1. Informovat rodiče na třídních schůzkách o problematice šikany - MP a třídní učitelé.
2. Prokazatelně seznámit rodiče s Metodickým pokynem prevence šikany (MPP, Školním programem proti šikanování) a se Školním řádem (web školy).
3. Doporučit rodičům, aby si všímali možných náznaků šikany a nabídnout jim pomoc.
4. Při podezření na šikanování jednat s rodiči oběti i agresora.
5. Zachovat taktní přístup a důvěrnost informací.
6. Doporučit rodičům možnost porady s psychologem.
7. Zpřístupnit informace pro rodiče o varovných příznacích šikanování a kontaktech při vyhledávání pomoci na webových stránkách školy a na informačním nástěnce naproti sborovně školy.

Spolupráce s organizacemi:

- oblastní MP: Mgr. Renata Sládková, PPP Benešov, 317 722 904, sladkova@pppsk.cz
- krajský pracovník pro prevenci: Ing. Pavla Hemerková, 257 280 314, hemerkova@kr-s.cz
- specialista na šikanování – Mgr. J. Sixta, 607557296
- Sociální odbor MÚ Vlašim
- Policie ČR Vlašim, tel.: 974 871 750

Vybrané kontakty:

- Dětské krizové centrum, V Zápolí 1250, Praha 4, tel.: 241 481 149, nonstop
 - Krizová linka bezpečí pro děti i dospělé, tel.: 241 484 149
 - Linka bezpečí, tel.: 116 111, www.linkabezpeci.cz, bezpl. nonstop pomoc dětem v tísni
 - Linka důvěry a psychologické pomoci, tel.: 377 462 312, nonstop
 - Probační a mediační služba ČR Benešov, tel.: 317 724 840
- Sdružení Magdaléna

Vybrané webové stránky:

- www.bezpecne-online.cz/internetova-poradna/
 - www.pomoc-online.cz/
 - www.linkabezpeci.cz
 - www.minimalizacesikany.cz
- <http://www.magdalena-ops.cz/>

ŠKOLNÍ PORADENSKÉ PRACOVÍŠTĚ - program poradenských služeb

Školní poradenské pracoviště (dále ŠPP) je zřízeno k zajištění a realizaci výchovně vzdělávací koncepce školy. Poskytování poradenských služeb na školách se řídí vyhláškou 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

ŠPP

- je přímo podřízeno řediteli školy
- vedoucím ŠPP je výchovný poradce

Poradenskými pracovníky školy jsou:

- výchovný poradce
- školní metodik prevence

Standardními činnostmi poradenských pracovníků školy jsou služby, které jsou poskytovány žákům, jejich zákonným zástupcům a pedagogickým pracovníkům.

K obecným cílům týmu ŠPP, vyplývajících ze školského zákona a vyhlášky č. 72/2005, Sb. patří:

- poskytování podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
- sledování a vyhodnocování účinnosti zvolených podpůrných opatření
- poskytování průběžné a dlouhodobé péče o žáky s neprospěchem, vytvoření předpokladů pro jeho snížení
- kariérové poradenství
- vytvoření příznivého klimu pro integraci a přijímání kulturních a sociálních odlišností na škole
- podporu vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných
- průběžnou a dlouhodobou péči o žáky s výchovnými či vzdělávacími obtížemi a vytváření příznivého sociálního klimatu pro přijímání kulturních a jiných odlišností ve škole
- včasná intervence při aktuálních problémech žáků a třídních kolektivů
- předcházení všem formám rizikového chování včetně různých forem šikany a diskriminace
- sledovat účinnost preventivních programů aplikovaných školou a vytvořit pro tyto programy metodické zázemí
- poskytování metodické podpory učitelům – odborná podpora
- prohloubení a zlepšení spolupráce a komunikace mezi školou a rodiči
- spolupráce školy při poskytování poradenských služeb se školskými zařízeními
- zajistit podmínky pro možnosti integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- primární prevence školní neúspěšnosti a sociálně nežádoucích jevů
sledování účinnosti preventivních programů aplikovaných školou a vytvoření pro tyto programy metodické zázemí

- zajištění propojenosti poradenských služeb poskytovaných školou se službami specializovaných poradenských zařízení (PPP, SPC, SVP a IPS úřadů práce)

Náplň práce členů týmu ŠPP:

VÝCHOVNÝ PORADCE

Standardní činnost výchovného poradce

Poradenské činnosti

- 1) Kariérové poradenství a poradenská pomoc při rozhodování o další vzdělávací a profesní cestě žáků, tj. zejména
 - a) koordinace mezi hlavními oblastmi kariérového poradenství – kariérovým vzděláváním a diagnosticko-poradenskými činnostmi zaměřenými k volbě vzdělávací cesty žáka,
 - b) základní skupinová šetření k volbě povolání, administraci, zpracování a interpretaci zájmových dotazníků v rámci vlastní odborné kompetence a analýzy preferencí v oblasti volby povolání
 - c) individuální šetření k volbě povolání a individuální poradenství v této oblasti (ve spolupráci s třídním učitelem)
 - d) poradenství zákonným zástupcům s ohledem na očekávání a předpoklady žáků (ve spolupráci s třídním učitelem)
 - e) spolupráce se školními poradenskými zařízeními (poradna, centrum) a středisky výchovné péče při zajišťování poradenských služeb přesahujících kompetence školy
 - f) zajišťování skupinových návštěv školy v informačních poradenských střediscích úřadů práce a poskytování informací žákům a zákonným zástupcům o možnosti individuálního využití informačních služeb těchto středisek.
- 2) Vyhledávání a orientační šetření žáků, jejichž vývoj a vzdělávání vyžadují zvláštní pozornost a příprava návrhů na další péči o tyto žáky
- 3) Zajišťování nebo zprostředkování diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb (vstupní a průběžné) a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.
- 4) Příprava podmínek pro integraci žáků se zdravotním postižením ve škole, koordinace poradenských služeb těmto žákům školou a školskými poradenskými zařízeními a koordinace vzdělávacích opatření u těchto žáků.
- 5) Poskytování služeb kariérového poradenství žákům/cizincům se zřetelem k jejich speciálním vzdělávacím potřebám.

Metodické a informační činnosti

- 1) Zprostředkování nových metod pedagogické diagnostiky a intervence.
- 2) Metodická pomoc pedagogickým pracovníkům školy v otázkách kariérového rozhodování žáků, integrace, individuálních vzdělávacích plánů, práce s nadanými žáky apod.
- 3) Předávání odborných informací z oblasti kariérového poradenství a péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami pedagogickým pracovníkům školy.
- 4) Poskytování informací o činnosti školy, školských a dalších poradenských zařízeních v regionu, o jejich zaměření, kompetencích a možnostech využití jejich služeb žákům a jejich zákonným zástupcům.
- 5) Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči dalších poradenských zařízení a jejich zajištění v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů.
- 6) Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činností výchovného poradce, navržená a realizovaná opatření.
- 7) Koordinace a metodické vedení asistentů pedagoga.

ŠKOLNÍ METODIK PREVENCE

Standardní činnost školního metodika prevence

Metodické a koordinační činnosti

- 1) Koordinace tvorby a kontrola realizace preventivního programu školy.
- 2) Koordinace a participace na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších sociálně patologických jevů.
- 3) Metodické vedení činností pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence sociálně patologických jevů (vyhledávání problémových projevů chování, preventivní práce s třídními kolektivy apod.).
- 4) Koordinace vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence sociálně patologických jevů.
- 5) Koordinace přípravy a realizace aktivit zaměřených na zapojování multikulturních prvků do vzdělávacího procesu a na integraci žáků/cizinců; prioritou v rámci tohoto procesu je prevence rasismu, xenofobie a dalších jevů, které souvisí s otázkou přijímání kulturní a etnické odlišnosti.
- 6) Koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence sociálně patologických jevů, s metodikem preventivních aktivit v poradně a s odbornými pracovišti (poradenskými, terapeutickými, preventivními, krizovými, a dalšími zařízeními a institucemi), které působí v oblasti prevence sociálně patologických jevů.
- 7) Kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště a participace na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu sociálně patologických jevů.

- 8) Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči specializovaných poradenských zařízení v rámci prevence sociálně patologických jevů v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů.

Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činností školního metodika prevence, navržená a realizovaná opatření.

Informační činnosti

- 1) Zajišťování a předávání odborných informací o problematice sociálně patologických jevů, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogickým pracovníkům školy.
- 2) Prezentace výsledků preventivní práce školy, získávání nových odborných informací a zkušeností.
- 3) Vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence sociálně patologických jevů (orgány státní správy a samosprávy, střediska výchovné péče, poradny, zdravotnická zařízení, Policie ČR, orgány sociální péče, nestátní organizace působící v oblasti prevence, centra krizové intervence a další zařízení, instituce i jednotliví odborníci).

Poradenské činnosti

- 1) Vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy sociálně patologického chování; poskytování poradenských služeb těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťování péče odpovídajícího odborného pracoviště (ve spolupráci s třídními učiteli).
- 2) Spolupráce s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje sociálně patologických jevů u jednotlivých žáků a tříd a participace na sledování úrovně rizikových faktorů, které jsou významné pro rozvoj sociálně patologických jevů ve škole.
- 3) Příprava podmínek pro integraci žáků se specifickými poruchami chování ve škole a koordinace poskytování poradenských služeb těmto žákům školou a specializovanými školskými zařízeními.

Členové týmu ŠPP:

Mgr. Jana Svobodová
Výchovný poradce
Správce metodik a odborné literatury
Kontakt: jana.svobodova@zsnaceradec.cz

Mgr. Marie Fišerová
Školní metodik prevence
Kontakt: marie.fiserova@zsnaceradec.cz

Mgr. Jana Svobodová
Správce školních sbírek kompenzačních pomůcek
Kontakt: jana.svobodová@zsnaceradec.cz

Konzultační doba:

Výchovný a kariérový poradce- Mgr. Jana Svobodová

- pro rodiče PÁ 8:00 – 9:00
- pro žáky ÚT 13:00 – 14:00

Školní metodik prevence – Mgr. Marie Fišerová

- pro rodiče ÚT 13:00 – 13:45 h
- pro žáky ČT 11:10 – 11:55 h

Jindy po předchozí dohodě

Použité zkratky:

ŠVP – Školní vzdělávací program
MPP – Minimální preventivní program
ŠPP – Školní poradenské pracoviště

Spolupráce školy s okolím

V oblasti působení na žáky, jejich zdravý životní styl, prevence výskytu sociálně patologických jevů bude škola nadále spolupracovat s PPP Vlašim a Benešov, Policií Čechtice, Městyssem Načeradec, společností Magdaléna Benešov, Odborem sociální péče, Úřadem práce.

Vztahy se školami v okolí (domluva ředitelů na spolupráci při řešení šikany, kdy se jí účastní žáci z různých škol).

Seznam platné školské legislativy

Zákony a vyhlášky:

Školský zákon 561/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 563/2004 Sb. Zákon o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů

Zákon č. 359/1999 Sb. Zákon o sociálně-právní ochraně dětí

Zákon č. 40/2009 Sb. Zákon trestní zákoník

Zákon č. 89/2012 Sb. Zákon občanský zákoník

Zákon č. 65/2017 Sb. Zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek

Zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce

Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních

Zákon č. 106/2011, kterým se mění zákon č.167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, v platném znění

Zákon č. 135/2006 Sb., na ochranu před domácím násilím

Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky

Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii

Zákon č. 257/2000 Sb., o probační a mediační službě

Zákon č. 220/2016 Sb., Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

Zákon 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích

52

Zákon 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů

Vyhláška 317/2005 sb. o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků

Vyhláška č. 72/2005 Sb. Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Vyhláška č. 27/2016 Sb. Vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

Vyhláška č. 15/2005 Sb., Vyhláška, kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy

Národní strategie ministerstev

Strategie prevence kriminality 2016–2020 (definovaná ve víceletých cyklech Usnesením vlády ČR)

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže

na období 2019–2021 (Usnesení Vlády ČR ze dne 18. 3. 2019, č. 190)

Konkrétní postupy a doporučení ohledně prevence a řešení výskytu rizikového chování obsahují tato metodická doporučení a pokyny MŠMT:

Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách

a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí

a mládeže (č.j. MSMT-21291/2010-28).

V roce 2017 došlo k aktualizaci několika příloh tohoto doporučení,

konkrétně přílohy č. 7 – Kyberšikana, přílohy č. 10 – Vandalismus

a přílohy č. 11 – Záškoláctví.

Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání

žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (č.j.: 10 194/2002-14)

Shrnutí všech opatření ministerstva při řešení šikany ve školách

a školských zařízeních najdete na:

<http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/msmt-rozsirilo-opatreni-kreseni-sikany-a-kybersikany>.

Metodické doporučení pro práci s Individuálním výchovným programem

(IVÝP) v rámci řešení rizikového chování žáků čj. MSMT – 43301/2013

platnost/12/2013

Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků

a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT (Čj.: 37

014/2005-25)

Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR

při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na

dětech a mládeži páchané (Čj.: 25 884/2003-24)

Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu,

xenofobie a intolerance (Čj.: 14 423/99-22)RVP ZV

Školní řád

Školní preventivní strategie

Vzdělávací program Základní a mateřské školy Načeradec, okres Benešov „Cesta k poznání“.

Seznam odborné a metodické literatury, časopis, web stránky, videotéka

Úmluva o právech dítěte
Dětská práva, Nadace Naše dítě
Nová cesta k léčbě šikany - M. Kolář
Školní metodik prevence - Ing. Jiří Fušer
Bolest šikanování - M. Kolář
Alkohol, drogy a vaše děti - K. Nešpor
Třída plná pohody - Ch.A. Smith
Zvládni svůj stres - J. Melgosa
Učíme se společně – PL pro skupinové a kooperativní učení, J. Pašková
Projekt Sám sebou - Z. Kašparová
Prevence rizikových chování ve školství – Michal Miovský a kol. –Centrum adiktologie Praha
Unplugged – EuDap-2 (metodika+ pracovní sešit)
Časopis Prevence
CD – Nebezpečí internetu – Seznam.cz

Webové stránky s tematikou školní šikany a kyberšikany

Společenství proti šikaně, www.sikana.org
E-Nebezpečí pro učitele, www.e-nebezpeci.cz
Národní centrum bezpečnějšího internetu, www.ncbi.cz

Kontakty

Sdružení Linka bezpečí (116 111), www.linkabezpeci.cz
Poradna webu Minimalizace šikany, www.minimalizacesikany.cz
Internet poradna, www.internetporadna.cz
Poradna E-Bezpečí - poradenská linka zaměřená na prevenci rizikového chování na Internetu, www.napisnam.cz
Poradna on-line www.drogovaporadna.cz
www.nekurte.cz
www.adiktologie.cz
www.prevence-info.cz
národní linka prevence AIDS – 800 144 444
Drogová poradenská linka – 283 872 186
Drop-in nonstop linka – 222 221 431

Seznam organizací zabývajících se problematikou primární prevence

PPP Benešov, Černoletská 1997, Benešov 256 01

Tel. 317 722 904, 737 764 262

Okresní metodik prevence – Renata Sládková

Tel. 317 722 904

e-mail: sladkova@pppsk.cz

PPP Vlašim, Luční 1699, Vlašim 258 01

Krajský koordinátor primární prevence

Ing. Pavla Hemerková

Středočeský kraj, Krajský úřad

Zborovská 11

150 21 Praha 5

tel. 257 280 314, e-mail: hemerkova@kr-s.cz

Krajský koordinátor prevence kriminality

JUDr. Milan Fára, KÚ Středočeského kraje

Tel. 257 280 424, faram@kr-s.cz

Centrum adiktologických služeb

Magdaléna-Benešov

KONTAKTNÍ A PORADENSKÉ SLUŽBY

Mgr. Michaela Hamáčková

vedoucí, koordinátor terénního programu

Centrum adiktologických služeb

Magdaléna-Benešov

Nová Pražská 399, 256 01 Benešov

Mobil: 604 735 989

E-mail: hamackova@magdalena-ops.cz

E-mail: cas.bn@magdalena-ops.cz

Nemocnice Rudolfa a Stefanie Benešov a.s. psychiatrická ambulance

Clinterap, s.r.o. - BUDOVA F,

Máchova 400, 256 30 Benešov

tel.: +420 601 304 483

e-mail: benesov@clinterap.cz

Dětská psychiatrie Benešov

(MUDr. Zahálková) 721236521

Protidrogový koordinátor

Bc. Petra Kešnerová, DiS , Bc. Alena Korešová

MÚ Benešov, Masarykovo nám. 226, Benešov, 256 27

317 754 232 kesnerova@benesov-city.cz, 317 754 237koresova@benesov-city.cz

Policie ČR - Vlašim

Masaryka 475
258 01 Vlašim
Tel. 974 871 750
Mob.: 602 261 663

J.

MěÚ Vlašim, Odbor sociální a zdravotní

p.Dufková – sociální kurátorka
tel. 313 039 374, 732 737 188
e-mail: dagmar.dufkova@mesto-vlasim.cz
MUDr. Helena Potančoková, praktický lékař pro děti a dorost,
Lidická1715
Vlašim, 258 01
Telefon: 317 846 170
Mobil: 606 680 444
Email: helena@potancokova.cz

Speciálně pedagogické centrum

Vedoucí: Mgr. Lenka Radoměřská
Adresa: Kutnohorská 179, Kolín, 28002
Tel: 321 729 600, 321 713 144

Probační a mediační služba

Poštovní 2079 Benešov
tel. 317 724 840

Pedagogické, psychologické a právní poradenství

JUDr. K.Kašpar, PaedDr. Z. Kašparová
Weberova 213, Praha 5, 150 00
Mob. 603 294 304, 604 122 097

Závěr

Metodik prevence bude informovat kolegy o MPP a jeho plnění čtvrtletně na pedagogických radách. Rodiče a pedagogické pracovníky seznámí s hlavními body MPP na informativní schůzce v září 2023. MPP bude zveřejněn na webových stránkách školy. Žáci budou seznámeni s MPP v hodinách PRV, třídnických hodinách – I.stupeň, v hodinách VO, VZ, třídnických hodinách – na II. stupni. Metodik prevence bude všechny vybízet k dalším podnětům.

HODNOCENÍ MINIMÁLNÍHO PREVENTIVNÍHO PROGRAMU MATEŘSKÉ ŠKOLY

Školní rok: 2022 - 2023

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA NAČERADEC, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

Projednáno na pedagogické poradě: 31. 8. 2023

Zpracovala: Adéla Králová

1. Název školy: ZŠ a MŠ Načeradec, příspěvková organizace, Lhotecká 270, 257 08 Načeradec

2. Sídlo: Mateřská škola, U školky 244

3. Kontakt: 734 362 072, ms@zsnaceradec.cz

4. Zřizovatel: Městys Načeradec

5. Ředitel školy: Ing. Bc. Jana Beránková

- ❖ Minimálně preventivní program pro školní rok 2022/2023 byl zpracován s návazností na MPP předcházejících školních roků a byl zaměřen na konkrétní situace v naší škole.

Jedním z hlavních cílů bylo pomáhat stmelovat a utužovat kolektiv ve třídách a mezi nimi. Posilovat přátelství, vzájemnou pomoc, toleranci, spolupráci mezi dětmi a předcházet tak šikaně.

- ❖ Cílové skupiny, na které byl program zaměřen, byly děti, pedagogové a rodiče. Realizace prevence probíhala dále ve spolupráci se zřizovatelem, rodiči i PPP.
- ❖ Většina cílů byla naplňována především v rámci každodenních výchovně vzdělávacích činností. MŠ se podílela na organizaci řady kulturních akcí, na které byli zváni rodiče i široká veřejnost.
- ❖ Při plnění MPP dbáme především na respektování zásad přirozených vývojových potřeb jednotlivých dětí a zajištění dostatečných, mnohostranných a přiměřených podnětů k aktivnímu rozvoji, poznávání a učení ve spolupráci s rodinou.
- ❖ O dění na naší škole jsme informovali veřejnost prostřednictvím webových stránek školy, formou nástěnek, výstavek a uveřejňováním úspěchu dětí v informačním věstníku Úřadu městyse Načeradec.
- ❖ Škola velmi důsledně monitoruje vstup cizích osob do budovy školy, dbá na zamykání budovy školy a to z důvodu, aby se zabránilo pohybu neznámých osob ve škole.

Do výuky byla zařazena tato preventivní témata

1. OBLAST ZDRAVÉHO ŽIVOTNÍHO STYLU

- Podporovali jsme zdravý životní styl dětí (správný režim dne v MŠ dle potřeb dětí, zohledňování potřeb dítěte).
- Seznamovali jsme děti s různými styly života (Multikultura, všímáme si všeho kolem nás, respektování života).
- Probouzeli jsme zájem o zdravý životní styl (správné návyky a životospráva) a správné trávení volného času - vyhledávání sportovních aktivit, plavání, upozornění rodičů na zájem a talent dětí.

2. OBLAST PREVENCE ŠIKANY

- Posilovali a rozvíjeli jsme zdravé vrstevnické vztahy při hrách, schopnost spolupráce, tolerance, schopnost se domluvit
- Podporovali jsme u dětí přirozenou potřebu poznávat a posilovat hodnotu vzdělávání (společné programy a to vše hravou formou, aby to děti co nejvíce zaujalo).
- Pěstovali jsme u dětí úctu k ostatním lidem (pozdravíme na procházce, neposmíváme se, nekřičíme před domem s pečovatelskou službou, ..).
- Probouzeli jsme u dětí zájem o multikulturní společnost (den světových pozdravů, rozdíly v kuchyni, rozdíly v lidské rase).
- Posilovali jsme u dětí pocit společenství třídy (společné akce).

- Upozorňovali jsme děti na to, co je to šikana a jak ji předcházet, jejím projevům, stádiím a formám (šikana se v MŠ nevyskytovala).

3. OBLAST PREVENCE DROGOVÝCH ZÁVISLOSTÍ, ALKOHOLISMU A KOUŘENÍ

- Téma jsme realizovali přiměřeně věku. V příbězích a motivačních situacích jsme se snažili děti varovat před návykovými látkami (alkohol, drogy, cigarety), a tím oddálit a předejít prvnímu kontaktu s návykovými látkami.
- Podněcovali jsme děti k potřebám tvořivosti a aktivovali jsme je k pravidelným sportovním a zájmovým činnostem.
- Děti jsme informovali, koho v případě potíží oslovit, na koho se obrátit a jak se zachovat.

4. OBLAST PREVENCE SEXUÁLNÍHO ZNEUŽITÍ A TÝRÁNÍ

- U dětí jsme posilovali a upevňovali obecně uznávané hodnoty rodina, mateřství, láska (projektové dny: Moje rodina, Moje maminka, Srdíčkové dny).
- Podporovali jsme zdravé sebevědomí a první přátelské vztahy.
- Podporovali jsme u dětí asertivní chování (dítě dokáže říct NE).

5. OBLAST KRIMINALITY A DELIKVENCE DLE POKYNU MŠTV, PRÁVNÍ ODPOVĚDNOST

- Průběžně se děti seznamovaly s projevy kriminality, delikvence (násilí, krádeže, vandalismus) a varovali jsme je nad jejich dopadem na ně samotné či na společnost.
- Seznamovali jsme děti s dětskými právy (Co už smím, i když jsem ještě malý).
- Upevňovali jsme základní pravidla a hodnoty společenského chování (poděkovat, pozdravit...).
- Předkládali jsme dětem v pohádkách a příbězích vhodný vzor společenského chování

Neustále se buduje důvěra a pocit, že dítě může své učitelce/učiteli věřit a tedy se na ní může obrátit v případě, když si neví rady nebo má potíže. Důležitá je komunikace a klima třídy.

6. OBLAST PREVENCE VIRTUÁLNÍCH DROG A PATOLOGICKÉHO HRÁČSTVÍ A ZÁVISLOSTI NA POČÍTAČOVÝCH HRÁCH

- Stanovili a posilovali jsme v dětech pravidla pro užívání TV, PC.
- Snažili jsme se děti motivovat ke hrám bez tematiky násilí, zabíjení a dalších kriminálních jevů
- Při používání tabletů v rámci ICT byl stanoven daný časový limit

Snažíme se o to, aby si děti uvědomovaly, že virtuální svět je jiný než ten reálný. Nelze někomu jen tak ublížit a jít dál. Když člověk zemře ve skutečnosti, nelze dát „play again“ a žít znovu, to je realita.

METODY PRÁCE

V rámci moderního vzdělávání jsme využívali a nadále budeme zařazovat kromě tradičních metod práce další metody: besedy, diskuze, sociální hry, hraní rolí, obhajobu určitého návrhu apod.

ORGANIZACE PREVENCE

Zástupce ředitele pro MŠ vytvářela podmínky pro předcházení nežádoucích projevů chování a to tak, že zapracovávala aktuální problémy výskytu rizikového chování do Školního řádu, podporovala týmovou práci učitelek a zaměstnanců školy, spolupracovala s odborníky, koordinovala další vzdělávání učitelek v oblasti sociálně patologických jevů. Učitelky se podílely na realizaci programu prevence patologických jevů, spolupracovaly se zástupkyní ředitele školy, diagnostikovaly vztahy mezi dětmi, motivovaly k vytvoření podmínek a vnitřních pravidel v souladu se školním řádem, vytvářely pozitivní klima, spolupracovaly s rodiči, společně zpracovávaly zprávy o dětech pro odborníky a sociální pracovníky.

SPOLUPRÁCE RODINY A MATEŘSKÉ ŠKOLY

Rodiče byli seznámeni se školním řádem a realizací MPP v MŠ. Mají možnost neodkladné záležitosti řešit při předávání dětí. Dostávají všechny informace prostřednictvím webových stránek školy a také vyvěšením na nástěnkou v šatně. V případech, kdy chce rodič konzultovat cokoli s učitelem, je mu to umožněno v co nejkratší době. Pro rodiče byly k dispozici konzultační hodiny všech učitelek. Při změnách chování dětí jsme včas informovali rodiče a hledali jsme vhodná řešení a příčiny změn chování. Dále mají rodiče možnost třídních schůzek.

SPOLUPRÁCE S ODBORNÍKY A JINÝMI ORGANIZACEMI

Spolupracovali jsme s ředitelkou ZŠ a MŠ, s metodikem prevence v ZŠ, výchovnou poradkyní, PPP ve Vlašimi, ošetřujícími lékaři dětí, se sociálními pracovníky.

Závěr

Během školního roku se zaměstnanci školy snažili, aby se děti ve škole cítily bezpečně a příjemně, aby škola pro ně byla podnětným prostředím, kde mohou rozvíjet své předpoklady a schopnosti. Děti získaly řadu vědomostí v oblasti sociálně patologických jevů, zdravého životního stylu a chuť poznávat nové. Ve všech těchto oblastech hodláme pokračovat i v příštím školním roce. V průběhu roku nebyly zaznamenány problémy s užíváním návykových látek ani případy šikany nebo krádeže.

PLÁN AKCÍ - ŠKOLNÍ ROK 2022/2023

ZÁŘÍ	
1. - 2. 9.	Zahájení školního roku
5. - 9. 9.	Konec léta, hurá do školky
12. - 16. 9.	Pojď si hrát a buď můj kamarád
19. - 23. 9.	Jak voní podzimní zahrádka
26. - 30. 9.	Babí léto - čáp i malá vlaštovička pospíchají do teplíčka
ŘÍJEN	
3. - 7. 10.	Do lesa dnes půjdeme, potichoučku budeme
6. 10.	Beseda s F. Kuncem
10. - 14. 10.	Pojďme se podívat, jak podzim bude čarovat
13. 10.	Hmyzí domečky
17. - 21. 10.	Podzimní barevná paleta
19. 10.	Hledání podzimního světýlka s vílou Malvínou
20. 10.	Den stromů
24. - 27. 10.	Zamykáme les, pole a louku
LISTOPAD	
31. 10. - 4. 11.	Podzimní hrátky
7. - 11. 11.	Co umí vítr a déšť
14. - 18. 11.	Když kamarád stůně
21. - 25. 11.	Moje tělo
28. 11. - 2. 12.	Za dveřmi je advent aneb čerti klepou na vrátka
1. 12.	Divadelní představení v ZŠ - "Nová představení veverky Zrzečky"
PROSINEC	
5. - 9. 12.	Přiblížil se zimní čas, Mikuláš už je zas
5. 12.	Návštěva Mikuláše, anděla a čerta
12. - 16. 12.	Už to voní Vánoce a děti si stromek strojí
19. - 22. 12.	Už se těším andílku na vánoční nadílku
20. 12.	Vánoční nadílka v MŠ
LEDEN	

	2. - 6. 1.	Pohádková zima	
	9. - 13. 1.	Ptáci a zvířata v zimě	
	16. - 20. 1.	Kouzlo zimy - cestování na Severní pól	
	23. - 27. 1.	Zimní sporty aneb jak si užít zábavu na sněhu	
ÚNOR			
	30. 1. - 3. 2.	Týden plný pohádek	
	6. - 10. 2.	Hádej, čím jsem	
	13. - 17. 2.	Já jsem muzikant	
		14. 2.	Muzikoterapie - představení s lektorkou
	20. - 24. 2.	Karnevalové hrátky	
BŘEZEN			
	27. 2. -3. 3.	Hledáme klíčky k jaru	
	6. - 10. 3.	Moje kamarádka kniha	
		7. 3.	Návštěva knihovny
	13. - 17. 3.	Zvířátka a jejich mláďata	
	20. - 24. 3.	Jaro už je tady, nakukuje do zahrady	
	27. - 31. 3.	Týden jarního počasí	
DUBEN			
		1. 4.	Velikonoční besídka s prodejní výstavou v ZŠ
	3. - 7. 4.	Hody, hody, doprovody	
		5. 4.	Hon na velikonočního zajíčka
	10. - 14. 4.	Dopravní týden	
		12. 4.	Zápis do ZŠ
	17. - 21. 4.	Země slaví svátek	
	24. - 28. 4.	Čarodějnický týden	
		24. 4.	Divadélko Kůzle - "Hraběčiny zlaté střevice"
		25. 4.	Fotograf v MŠ
KVĚTEN			
	2. - 5. 5.	Jak se žije na vesnici a ve městě	
	9. - 12. 5.	Moje rodina - maminka má svátek	
		10. 5.	Školní výlet do Takonína
	15. - 19. 5.	Indiánský týden	
		16. 5.	Zápis do MŠ
	22. - 26. 5.	Putování vesmírem	

ČERVEN		
	29. 5. - 2. 6.	Týden dětských radostí
	1. 6.	Den dětí na zahradě MŠ
	5. 6. - 9. 6.	Exotická zvířata
	6. 6.	Besídka u Motýlků a rozloučení s předškoláky
	7. 6.	Besídka u Berušek
	12. - 16. 6.	Léto volá
	19. - 30. 6.	Hurá na prázdniny
	19. 6.	Program Ekocentra - "Hmyz"

Minimální preventivní program MŠ

ŠKOLNÍ ROK 2023 - 2024

**Mateřská škola Načeradec, U Školky 244
257 08 Načeradec**

Zpracovala: Adéla Králová

Projednáno na pedagogické poradě: 31.8.2023

1. Název školy: ZŠ a MŠ Načeradec, příspěvková organizace, Lhotecká 270, 25708 Načeradec
2. Sídlo: Mateřská škola, U Školky 244
3. Kontakt: 734 362 072 ms@zsnaceradec.cz
4. Zřizovatel: Městys Načeradec
5. Ředitel školy: Ing. Bc. Jana Beránková

Počet pracovníků: 8
Počet dětí: 47

1. ÚVOD

Minimální preventivní program je vypracován pro potřeby Základní školy a Mateřské školy Načeradec, příspěvková organizace, pracoviště U Školky 244, 25708 Načeradec.

Včasné a citlivé vzdělávání dítěte předškolního věku a jeho zdárný vstup do širšího společenství, má pro dítě a jeho rozvoj klíčový význam. Toto je období, které je optimální pro položení základů k osvojení zdravého životního stylu, pozitivních postojů a dovedností a tedy i k prevenci sociálně patologických jevů. Preventivní program pro mateřské školy je součástí školního vzdělávacího programu, který vychází z Rámcového programu pro předškolní vzdělávání.

MPP naší školy vychází z RVP PV a ŠVP „Svět očima dětí“ kdy se ve svých cílech a identifikaci rizik opírá zejména o indikátory kompetence sociální a personální, díky níž dítě dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomáhá slabším, rozpozná nevhodné chování, vnímá ubližování a agresivitu, dále kompetence k řešení problémů, díky níž dítě chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale jejich včasné a uvážlivé řešení je výhodou, kdy si dítě uvědomuje svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu.

Co je to primární prevence rizikového chování?

Základním principem je výchova k předcházení a minimalizaci rizikových projevů chování, ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji pozitivního sociálního chování a rozvoj psychosociálních dovedností a zvládání zátěžových situací s cílem zabránit výskytu rizikového chování nebo co nejvíce omezit škody způsobené jejich výskytem mezi žáky.

S jakými tématy je vhodné v MŠ pracovat?

Programy primární prevence v mateřské škole by měly být přiměřené věkové skupině, zaměřeny nejčastěji na:

- zdravý životní styl
- citovou a etickou výchovu
- výchovu k odpovědnosti za své chování
- dopravní výchovu
- navazování pozitivních vazeb mezi dětmi a mezi dětmi a pedagogy

2. Charakteristika mateřské školy

Mateřská škola má dvě třídy s celkovým počtem 47 dětí. Nachází se v klidné malé obci. Děti jsou rozděleny do tříd dle věku. V 1. třídě je 21 dětí ve věku 3 – 4,5 roky, ve druhé třídě je 26 dětí ve věku 4,5 – 6 let. Ke kontaktu mezi mladšími a staršími dětmi dochází ráno při příchodu do MŠ (třídy jsou od 6,30 – 7,00 spojeny), při pobytu venku a při odpoledních aktivitách od 15:30, kdy se děti spojují.

Vnitřní prostory MŠ jsou velké, dětský nábytek, tělocvičné náradí a hygienická zařízení jsou uzpůsobená potřebám dětí, jsou zdravotně nezávadná a bezpečná.

Kolem budovy MŠ se nachází velká zahrada se dvěma pískovišti, hracím sestavami, houpadla a nachází se zde i zázemí ekozahrady. Prostory školní zahrady jsou vybaveny a upraveny tak, aby děti měly dostatek pohybových a jiných aktivit. Velmi oceňujeme uměle vytvořený svah u mateřské školy, který využíváme v zimním období.

3. Cíle minimálního preventivního programu

Cílem našeho minimálního preventivního programu je především tematicky zaměřené výchovně vzdělávací působení jako součásti výchovy a vzdělávání v naší mateřské škole. Pomocí osvědčených a dětmi pozitivně přijímaných metod (pozorování, rozhovory, hry, dramatizace, výtvarné činnosti apod.) se zaměřujeme na vytváření odolnosti dětí vůči sociálně patologickým jevům. Snažíme se, aby dítě takový jev zvládlo rozpoznat a vyhodnotit úměrně svému věku, aniž by sebe nějak ohrozilo.

Naším cílem je:

- zvyšovat u dětí sebedůvěru, samostatnost a sebejistotu
- motivace k aktivnímu poznávání a prožitkům
- schopnost přizpůsobení se životu v sociální komunitě, vnímavý a otevřený vztah k okolnímu světu
- rozvoj tvořivosti a estetického cítění
- rozvíjet dovednosti, které vedou k osvojení zdravého životního stylu
- rozvoj tvořivosti a estetického cítění

4. Zásady efektivní primární prevence

- zásada včasného začátku (formování osobní orientace, postojů a názorů)
- zásada komplexnosti spolupráce školy, rodiny a široké veřejnosti
- zásada mezioborové týmové spolupráce mezi pedagogy a odborníky
- zásada přiměřenosti (preventivní působení přizpůsobit věku dítěte)

5. Vymezení obsahu a formy prevence v rámci kompetencí podpory zdraví a zdravého životního stylu

Základním prvkem ochrany před společensky nežádoucími jevy je výchova ke zdravému způsobu života od nejtělejšího věku. V předškolním věku mezi kompetence podpory zdraví a zdravého životního stylu, které jsou zároveň prevencí společensky nepřijatelných jevů, patří:

- sebedůvěra, samostatnost a sebejistota
- podpora zkušeností, které poskytují potěšení a touhu účastnit se pohybových aktivit
- schopnost přizpůsobení se životu v sociální komunitě, vnímavý a otevřený vztah k okolnímu světu, schopnost přiměřeně kriticky myslet a rozhodovat se
- seberozvíjení
- motivace k aktivnímu poznávání a prožitkům
- rozvoj tvořivosti a estetického cítění
- systematický rozvoj dovedností, které vedou k osvojení zdravého životního stylu, zdravotní prevence

Sebedůvěra

Sebedůvěra dětí je podmíněna optimální kvalitou vztahu k dětem v praktickém životě. Takovým uspořádáním společenského života, který umožňuje uspokojování potřeb dítěte a tím i zdravý rozvoj jeho osobnosti. Vztah k dětem je výrazem vyspělosti společnosti.

Vztah k dětem a styl výchovy v sobě musí nést respekt dospělých vůči dětem. Děti jako rovnocenní partneři mají v mnoha situacích právo říci ne, když něco nechtějí. **Umění říci ne je z hlediska ochrany zdraví velmi pozitivní postoj.** Děti nebudou umět říci ne pokusům o

nejrůznější manipulace nebo drogovému pokušení, pokud v rodině, mateřské škole či škole není příležitost k vyjádření nesouhlasu. Nesouhlas nebo volba jiné alternativy nemusí být již předem považovány za neposlušnost, vzdor nebo zbytečnost.

K upevnění sebedůvěry dětí slouží zejména **pohybové aktivity, hry a hraní**. Optimální se jeví spontánní dětské pohybové aktivity bez viditelných zásahů pedagogů, kdy dětem je poskytována možnost volby samostatné činnosti i její obtížnosti. Dítě ví, že si samo může vybrat a vyzkoušet své síly. Je nutné, aby motivace k činnosti vycházela z dítěte a byl respektován jeho zájem, aby pohybová činnost vycházela z vnitřní motivace, z potřeby pohybu, z potřeby zjistit, co umím. V nesoutěživém prostředí, bez potřeby předhonorovat kamaráda je tělesný rozvoj provázený vědomím odpovědnosti za své zdraví. Dítě je motivované a vzniká posléze i trvalá potřeba pocitu libosti z naplnění potřeby pohybu.

Umění realisticky odhadnout své síly, nepřeceňovat ani nepodceňovat své síly, je prevencí nejen úrazů, ale i **posílení pevného postoje** vůči budoucím stresům, neúspěchům i pádům, které nepřipravení jedinci později mnohdy řeší zástupným způsobem: agresí, zneužíváním drog, alkoholu nebo jiným negativním způsobem.

Seberozvíjení

Osobní zkušenost a prožitek dítěte dávají vznik základním kompetencím, které mají děti v oblasti zdravého životního stylu a prevence získat. Základní kompetence jsou utvářeny jako znalosti, dovednosti a postoje.

Mezi základní osvojené kompetence předškolních dětí a současně i kompetence v oblasti prevence patří:

- znát, co dítěti pomáhá být zdravé a v bezpečí a co mu škodí, znát důsledky požívání některých látek pro zdraví
- rozumět tomu, že způsob života má vliv na lidské zdraví
- zajímat se o udržování svého těla ve zdraví, chápat, že zdraví se musí chránit
- napomáhat vlastnímu zdraví aktivním pohybem a zdravými životními návyky (zdravá výživa a životospráva)
- mít vytvořenou představu o pojmu závislost a o věcech, které ničí zdraví a zkracují život člověka (cigarety, alkohol, drogy, zneužívání léků)
- vědět, že kontakty s některými lidmi mohou být nebezpečné
- znát pravidla společného soužití ve skupině
- hodnotit své chování i chování druhých
- mít a hájit vlastní názor
- akceptovat kompetentní autoritu
- vnímat lidi s jejich odlišnostmi povahovými, tělesnými, rasovými, kulturními jako přirozený stav
- přistupovat aktivně k problémům, řešit problémy
- vědět, že je více možností řešení konfliktů
- kontrolovat extrémní projevy svých emocí a nálad
- chování přizpůsobovat sociálnímu prostředí, uvědomovat si sociální role
- spoluvytvářet prostředí pohody ve svém okolí

Pokud nejsou osvojeny uvedené ochranné kompetence jsou tyto děti zasaženy v pozdějším období různými nežádoucími jevy, jako je agresivita, nekázeň, nesnášenlivost, neschopnost řešit problémy, stres a frustrace, dochází i ke sebepoškozování dětí. Důsledkem je poté náchylnost ke zneužívání medikamentů, drog, alkoholu, šikana, násilí, vandalismus, xenofobie apod.

Potřebné seberozvíjení dítěte je vytvářeno **osobní zkušeností dítěte**. Je podporováno zejména prožitkem během hry. Společný prožitek ze hry je uznáván jako významný faktor sociálního učení. Optimální činnosti pro hry a hraní jsou přirozené situace skutečného světa. Děti si rády hrají na to, co vidí dělat dospělí a tím, že takovouto činnost zkouší, získávají sebevědomí. Hra by neměla být dospělými příliš organizována, měla by se uplatnit kreativita dětí, jejich vzájemná komunikace, radost, tvořivost a estetické podněty i nácvik řešení konfliktů. Dospělí jsou pozorovatelé, partneři ve hře a rádci. Motivace k těmto činnostem musí vycházet z dítěte a musí být respektován jeho zájem. Pak nedochází ani k nedostatečné ani nadměrné stimulaci dětí. Dospělý pomáhá organizovat činnost, ale nevnucuje ji. Výsledkem je i pohoda a zdravé partnerské vztahy ve škole.

Prožitkové učení, kdy dítě se prožitkem a zkušeností učí samo a spontánně, je **vlastní předškolnímu věku**. Nikdy později již dítě nepracuje samo na sobě s takovou intenzitou a efektivitou. Dítě přirozenými cestami sbírá a zpracovává zkušenosti. Zkušenosti získává především tím, že něco dělá a to co dělá, prožívá. Mentalitě předškolního věku není vlastní organizované, hromadné vyučování frontální metodou. Není proto vhodné vyrábět speciální protidrogové či jiné preventivní programy pro předškolní věk.

Sociální hry a hraní rolí navozují modelové situace. Nabízejí bezděčné učení s možností zařadit se mezi své vrstevníky v dětské skupině a budovat mezi nimi své postavení. Učí ohleduplnosti, společensky přijatelnému způsobu řešit konflikty a spory, spoluvytvářet prostředí pohody ve třídě a dětské skupině. V dítěti se vytváří pocit základní jistoty, že takovýto svět je správné místo pro život a dítě je v pohodě. Výsledkem je nastavení dětské psychiky, které lze vyjádřit větou „já jsem správný a na správném místě,“. V dospělosti se tomu pak říká zdravé sebevědomí, optimismus, pozitivní myšlení.

Dobrou aktivitou je mimo **námětové hry i společná stavba nebo společná kresba** na jeden námět. Společná kresba není součtem kreseb jednotlivců. Při kresbě jednotlivci reagují jeden na druhého a podle toho je kresba rozvíjena. Při společných stavbách děti diskutují, hledají a navrhuji řešení. Dospělého potřebují jen jako rádce a diváka.

Rozvoj společenských vztahů a komunikační dovednosti podporuje vhodně i **dramatická výchova**. V předškolním věku je třeba věnovat pozornost dramatickému vyjadřování představ, pěstovat dovednosti vyjádřit své pocity. Formou dramatu lze děti postavit do situace, kdy individuálně reagují – lhostejně, zvědavě, se zájmem, konstruktivně. Tyto dramatické prožitky dětí, které nejsou v průběhu hry pedagogem ovlivňovány, jsou později základem pro vzájemné vysvětlování, objasňování a odpovědi na otázky. Ze strany dospělého tedy nejsou pouze předávány již hotové poznatky prostřednictvím poučování a vysvětlování. Nedochází k příliš racionálnímu, hotovému a uzavřenému výkladu světa. **Nejde o to naplnit dětskou mysl, ale probudit aktivní zájem dítěte objevovat a uplatnit a ukázat co umí, zvládne a dokáže.**

6. Ochrana dětí před šikanou v předškolním vzdělávání

- Empirické zkušenosti potvrzují, že šikana se může objevovat už v mateřské škole (dále jen „MŠ“). Vyskytují se tam prvky šikany a spíše zárodečná stadia tohoto destruktivního fenoménu. Nicméně skrytá a neléčená počáteční šikana působí i zde velké škody a trápení, které zasáhnou děti, rodiče i pedagogy.

- Škola musí zabezpečit minimální požadavky na ochranu dětí před šikanou. Po odborném a bezpečném rozkrytí šikany pedagog zvolí podle situace vhodný způsob nápravy, např.: rozhovor s dítětem, které ubližuje - pedagog využije opatření, která v MŠ fungují, např. srozumitelně sdělí dítěti, že porušilo stanovená pravidla, vede jej v sociálně žádoucích projevech, navrhuje a ukazuje mu adekvátní varianty v projevech chování; samozřejmě, jakmile je to možné, ocení jeho zlepšení;
- zavedení ochranného režimu oběti - v počátku pro jistotu MŠ nastaví přísnější dozor; v některých komplikovanějších případech oběť a útočníka v rámci možností od sebe oddělí; není vhodné konfrontovat agresora s obětí;
- práce se skupinou - vhodné jsou činnosti podporující spolupráci, při nichž nejsou vítězové a poražení; využít se dají rovněž pohádky či příběhy a jejich dramatizace;
- rozhovor se zákonnými zástupci dítěte agresora - proběhne až tehdy, když je situace zmapovaná; důležitá je maximální snaha získat je pro spolupráci; nejbezpečnější je, když rozhovor provede pracovník MŠ; rozhovor rodičů oběti s rodiči agresora je velmi rizikový.

Škola může zvolit i kombinaci výše uvedených metod.

7. Organizace prevence

a) Ředitelka školy

Je přímo odpovědná za prevenci a za řešení zjištěných nežádoucích projevů rizikových forem chování. Vytváří podmínky pro předcházení nežádoucích projevů chování:

- koordinuje zpracování, kontroluje realizaci a vyhodnocuje prevenci nežádoucích jevů
- zapracovává aktuální problémy výskytu rizikové chování do Školního řádu
- podporuje týmovou spolupráci pedagogů a ostatních zaměstnanců MŠ
- spolupracuje s odborníky
- koordinuje další vzdělávání pedagogů v oblasti prevence sociálně patologických jevů

b) Učitelky

- podílí se na zpracování a realizaci programu prevence sociálně patologických jevů
- spolupracují s ředitelkou při výskytu nežádoucích projevů chování
- diagnostikují vztahy mezi dětmi
- motivují k vytvoření podmínek a vnitřních pravidel v souladu se školním řádem, vytváření bezpečné atmosféry a pozitivního klimatu
- spolupracují s rodiči
- zpracovávají zprávy o dětech pro odborníky a sociální pracovníky

8. Spolupráce rodiny a mateřské školy

a) Prevence v rodině

- vyvážený životní styl a záliby (nepřetěžovat, neočekávat nadprůměrné výsledky, dítě musí mít radost a zájem o činnost)
- užitečná rodinná pravidla, která jsou pro děti srozumitelná a jasná (ideální výchovný styl je vřelý a středně omezující, liberální výchova má své úskalí)
- dobré hodnoty a vzory (rodiče dětem vzorem)
- dobrá společnost a výběr kamarádů (vhodný výběr kamarádů)

- posilovat zdravé sebevědomí dětí (partnerský přístup)
- spolupráce při výchově mezi dospělými, kteří se o dítě starají
- projevovat zájem a získávat důvěru dítěte (udělat si na dítě čas, naslouchat mu)
- umět s dětmi mluvit o tabáku, alkoholu, návykových látkách správně a přiměřeně věku odpovídat dětem na otázky, vysvětlovat rizika

b) Prevence v mateřské škole

- seznámení se základními cíli prevence sociálně patologických jevů a nežádoucích projevů chování dětí v MŠ (třídní schůzka)
- beseda, nebo přednáška pro rodiče k dané problematice
- včasná informovanost rodičů o změnách chování jejich dětí
- aktuální řešení problémů
- účast rodičů na vzdělávacích aktivitách MŠ
- konzultace pro rodiče (možnosti konzultací)
- poradenství v oblasti spolupráce rodičů s MŠ a odborníků
- zveřejnění Programu prevence na informačních tabulích v MŠ a internetu

9. Závěr

Včasná prevence v oblasti sociálně patologických jevů je závažné téma, kterému musí být věnována pozornost. Prevence musí být prováděna systémově a pravidelně, v optimálním případě je prevence a zdravý životní styl jakousi přirozenou součástí života školy. Mnoho aktivit využitelných pro osvojení si zdravého životního stylu a metodiky prevence nelze pouze vyčíst z manuálů, metodik a příruček. Je třeba se odborně vzdělávat a získávat i praktické dovednosti.

Pozitivní změny v účinnějších přístupech učitelů k dětem při uplatňování prevence sociálně patologických jevů, rozvoj pozitivního sociálního chování a tím i posílení odolnosti dětí vůči nežádoucím sociálně-patologickým jevům, kooperace škol ve vzdělávání učitelů a vzájemná výměna pozitivních zkušeností jsou základem úspěšné realizace strategie prevence společensky nežádoucích jevů u dětí a mládeže.

V průběhu roku jsou zařazována témata, která naplňují obsah Minimálního preventivního programu.

ZÁŘÍ

1. Tř. – Koho chci držet za ruku
2. Tř. – Kdo přišel do školky
 - dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v mateřské škole a na veřejnosti
 - chápat podstatu hry a její pravidla, dodržovat pravidla her a jiných činností, hrát spravedlivě, nepodvádět, umět i prohrávat
 - zacházet šetrně s vlastními a cizími pomůckami, hračkami, knížkami, věcmi denní potřeby
 - pohybovat se koordinovaně a jistě, a to i v různém přírodním terénu
 - chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí

ŘÍJEN

1. Tř. – Tajemství lesa, Košík plný vitamínů

2. Tř. – zamykáme les, zahradu
- znát základní zásady zdravého životního stylu (strava, otužování, sport, hygiena, pobyt v přírodě, odpočinek) a o faktorech poškozujících zdraví včetně návykových látek
 - uvědomovat si, co je nebezpečné

LISTOPAD

1. Tř. – Moje tělo a zdraví
2. Tř. – Pečujeme o své zdraví
- samostatně se oblékat, svlékat a obouvat, zapnout
 - samostatně jíst, používat příbor, nalít si nápoj, popř. polévku, používat ubrousek
 - pohybovat se dynamicky po delší dobu (např. běhat při hře 2 min a více)

PROSINEC – ZIMA, VÁNOCE

1. Tř. Čas tajemného očekávání
2. Tř. Vůně Vánoc
- podporování významu rodiny a dobrých vztahů
 - podporování citlivých a kladných hodnot jako – pomoc starým lidem, děláníradošti ostatním, kamarádům
 - život v obci, uvědomování si sebe jako součásti tohoto společenství

LEDEN

1. Tř. – Zimní sporty
2. Tř. – Zimní sporty
- bezpečný pohyb v přírodě
 - vědět, jak se vyhnout nebezpečí (být opatrné, obezřetné, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc, koho přivolat)

ÚNOR

1. Tř. – Masopust
2. Tř. - Masopust
- poukazování na bezpečnost při zimních hrách
 - učení správnému oblékání a ochraně zdraví
 - seznamovat se s možnostmi při setkání s neznámými lidmi

BŘEZEN

1. Tř. - Jaro ťuká
2. Tř. - Počasí
- znát, co je škodlivé a nebezpečné (různé nástrahy a rizika ve spojení s přírodou) i neovlivnitelné – vítr, déšť, záplavy, teplo, sucho, mrazy), co může ohrožovat zdravé životní prostředí
 - uvědomovat si, že člověk a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním všítat si nepořádku a škod, dbát o pořádek a čistotu, starat se o rostliny, zvládat drobné úklidové práce, nakládat vhodným způsobem s odpady, chápat význam třídění odpadu, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.
 - Spoluvytvářet pohodu prostředí
 - být citlivý k přírodě
 - působit na životní prostředí
 -

DUBEN

1. Tř. - Dopravní prostředky

2. Tř. - Doprava

- znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici

KVĚTEN

1. Tř. – Máme se rádi s mámou a tátou

2. Tř. – Můj domov

- mít poznatky o narození, růstu těla a jeho základních proměnách
- pochopit funkci rodiny a jejích členů

ČERVEN

1. Tř. – Planeta Země

- uvědomovat si, že jak svět přírody, tak svět lidí je na různých částech naší planety různorodý a pestrý a ne vždy šťastný
- mít poznatky o své zemi
- mít poznatky o existenci jiných zemí, národů, kultur
- mít poznatky o planetě Zemi, vesmíru apod.

Na vědomí: Bc. Jana Smetanová

Jaroslava Lesinová

Adéla Králová

Jana Macešková

Šárka Jelínková

Milena Bělohlávková

Kateřina Špačková

Jaroslava Brázová